

ΙΔΡΥΜΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2018

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το 2018 ξεκίνησε πολύ δυναμικά και παραγωγικά για το Ίδρυμα της Βουλής για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία: η έκθεση για τον Μανόλη Αναγνωστάκη και οι δύο απογευματινές συναντήσεις που εντάχθηκαν στο πλαίσιο της, οι μεταφορές εκθέσεων στην Ρόδο, την Καβάλα, και την Θεσσαλονίκη, η συζήτηση με άξονα τις γερμανικές εκλογές αλλά και ευρύτερα τη δημοκρατία και την αλληλεγγύη στην Ευρώπη του σήμερα, η τιμητική εκδήλωση για τον εξέχοντα ιστορικό Σπύρο Ασδραχά, οι νέες μας εκδόσεις που είτε προετοιμάζονται είτε κυκλοφόρησαν ήδη, τα εκπαιδευτικά προγράμματα που τρέχουν, είναι μεταξύ άλλων αντιπροσωπευτικά παραδείγματα αυτής της πυκνής, δημιουργικής και ποιοτικής πιστεύουμε δράσης. Δράση υποστηριζόμενη από το ανθρώπινο δυναμικό του Ιδρύματος, αλλά και με τη γόνιμη συνδρομή εξωτερικών συνεργατών, από τους χώρους της έρευνας της επιστήμης και του πολιτισμού ευρύτερα.

Από αυτήν την ορμή θα αντλήσουμε έμπνευση και όρεξη για δουλειά, προκειμένου στον νέο χρόνο να καλύψουμε εκκρεμότητες, και τυχόν ελλείψεις, να εξορθολογήσουμε όπου χρειάζεται τη διοικητική/οργανωτική δομή, να προγραμματίσουμε, με τη συνδρομή και των προτάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου, με τον καλύτερο τρόπο τις δράσεις μας, να θέσουμε, τέλος, τους στρατηγικούς μας στόχους, ενόψει και του δυναμικού αναπτύγματος που δρομολογείται τα τελευταία χρόνια.

Πιο συγκεκριμένα **στον Τομέα των Εκδόσεων**, προτιθέμεθα αφενός να προετοιμάσουμε και να βγάλουμε μια σειρά από έργα (8 τον αριθμό) που η έκδοσή τους έχει καθυστερήσει σημαντικά, αφετέρου να προετοιμάσουμε τα βιβλία (10 περίπου τον αριθμό) που εντάσσονται κανονικά στο 2018 και συμπεριλαμβάνουν δείγματα όλων των θεματικών σειρών: πολιτικές βιογραφίες, πρόσωπα άξια τιμής, ειδικά αφιερώματα, πρακτικά συνεδρίων και ημερίδων. Παράλληλα μέσα από την πιο συστηματική διακίνηση των έργων μας σε βιβλιοθήκες και σπουδαστήρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, τη συμμετοχή μας σε διεθνείς εκθέσεις βιβλίου και την προσφορά των εκδόσεων μας σε καλύτερες τιμές δύο με τρεις φορές τον χρόνο, σκοπεύουμε να ενισχύσουμε την συνολική εκδοτική μας παρουσία και ταυτότητα.

Στον Τομέα των Εκθέσεων, εκτός από τις δύο εκθέσεις που τρέχουν ήδη και θα καλύψουν το διάστημα περίπου μέχρι και το φθινόπωρο, προγραμματίζουμε καταρχάς μια νέα, με άξονα την πρωτότυπη θεματική των κινημάτων ειρήνης στη Νότια Ευρώπη στα χρόνια 1974-1990, κάποιες μικρότερης εμβέλειας που θα πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο παράλληλων εκδηλώσεων, καθώς και μεταφορές στην περιφέρεια πετυχημένων εγχειρημάτων, όπως αυτές που αφορούν στον φεμινισμό της Μεταπολίτευσης, είτε στο προσφυγικό/μεταναστευτικό ζήτημα.

Στον Τομέα των Εκδηλώσεων η χρονιά προβλέπεται δεόντως παραγωγική. Στον κύκλο των *Προσώπων Άξιων Τιμής* έχουμε προγραμματίσει να τιμήσουμε τουλάχιστον τρία πρόσωπα (Αγγελική Χατζημιχάλη, Άρη Κωνσταντινίδη, Ζ. Λορεντζάτο). Το κεντρικό μας συνέδριο θα κινηθεί γύρω από την εμβληματική, επετειακή, θεματική του 1968 και στόχος είναι να προηγηθούν και πάλι προσυνεδριακές ημερίδες στην περιφέρεια, με οπτικές που δεν θα συζητηθούν συστηματικά στο συνέδριο που θα διεξαχθεί στην Αθήνα. Την ίδια στιγμή προγραμματίζουμε να οργανώσουμε τουλάχιστον δύο σημαντικές εκδηλώσεις στο ΠΕΣ, όπως αυτή για τη Δημοκρατία στην ψηφιακή εποχή, προκειμένου να αναδείξουμε τη συνολική δραστηριότητα του Πάρκου και τη σημασία του για το Ίδρυμα, καθώς και να δώσουμε την ευκαιρία να το επισκεφθεί και να το γνωρίσει πολύς κόσμος.

Στον Τομέα των Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων, στοχεύουμε να συνεχίσουμε τη συστηματική δουλειά που γίνεται μέσα από τα βιωματικά προγράμματα και τις ξεναγήσεις για τον μαθητικό κόσμο, να ενισχύουμε το επιμορφωτικό έργο μας για τους

εκπαιδευτικούς εμπλουτίζοντας το ψηφιακό υλικό με νέες θεματικές που άπτονται της καλλιέργειας μιας πολιτικής κουλτούρας και ιστορικής παιδείας, και, τέλος, να προχωρήσουμε με σταθερά βήματα στην εφαρμογή ενός ανανεωμένου προγράμματος της Βουλής των Εφήβων, όπως αυτό έχει σχεδιαστεί επιμελώς από την αρμόδια επιστημονική επιτροπή και έχει εγκριθεί από την Εκτελεστική και το Υπουργείο Παιδείας.

Στις στοχεύσεις του Ιδρύματος εντάσσονται βεβαίως και οι δραστηριότητες του Πάρκου Εθνικής Συμφιλίωσης, όπως αυτές περιγράφονται αναλυτικά στο οικείο κεφάλαιο του Προγραμματισμού. Στόχος μας είναι να συνδέσουμε πιο στέρεα και δημιουργικά το έργο που γίνεται εκεί με το συνολικότερο πρόγραμμα του Ιδρύματος, συμβάλλοντας έτσι την ίδια στιγμή στην επισκεψιμότητα του χώρου και στην ευρύτερη προβολή του θεσμού.

Τέλος, τα ερευνητικά προγράμματα που εκπονούνται στο Ίδρυμα με τη συνεργασία έγκριτων επιστημονικών/ερευνητικών φορέων, και ειδικότερα η σταδιακή υλοποίηση του μεγάλου, σημαντικού και πολύπτυχου έργου *1821-2021: 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση*, μας δίνουν την ευκαιρία να αναδείξουμε την καίρια συμβολή του Ιδρύματος στον χώρο των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών και στην καλλιέργεια της σχέσης πολιτικής, κοινωνίας και πολιτισμού.

Το Ίδρυμα για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία θα πορευτεί το 2018 με τη συνδρομή ενός συστηματικού πλέον Τομέα Επικοινωνίας και Προβολής –δεδομένο που έχει ήδη αποδώσει καρπούς τους τελευταίους μήνες– και, από το φθινόπωρο και μετά με τη βοήθεια ενός ανανεωμένου και επανασχεδιασμένου ψηφιακού χώρου (ιστότοπος), δεδομένα που θα συμβάλουν στην καλύτερη, εκτενέστερη προβολή των δράσεων, καθώς και στην αντιπροσωπευτικότερη δημοσιοποίηση του ποικίλου και αξιοσημείωτου έργου του.

I. ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Το 2018 το Ίδρυμα σκοπεύει αφενός να ολοκληρώσει την απαραίτητη προετοιμασία που απαιτείται για την έκδοση αρκετών έργων του που εκκρεμούν από παλιότερα έτη, αφετέρου να δρομολογήσει τη δημοσιοποίηση των κειμένων –μελέτες, πολιτικές βιογραφίες, πρακτικά συνεδρίων και ημερίδων, σχολιασμένες πηγές– που εντάσσονται στον κανονικό προγραμματισμό του 2018. Την ίδια στιγμή το 2018 σημασιοδοτεί τη χρονιά όπου τα πρώτα έργα που συμπεριλαμβάνονται στα *Κείμενα Μνήμης* –υπο-πρόγραμμα του επετειακού αφιερώματος για τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση– θα εκδοθούν σχολιασμένα και επιμελημένα, εγκαινιάζοντας πανηγυρικά τη συγκεκριμένα σειρά (βλ. αναλυτική περιγραφή στο οικείο υπο-κεφάλαιο).

(Α) Έργα που εκκρεμούν από παλαιότερα έτη και προετοιμάζονται για να εκδοθούν μέσα στο 2018:

1. Αδαμάντιος Κοραής, *Σημειώσεις εις τὸ Προσωρινὸν Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος*.

Επιστημονική επιμέλεια, εισαγωγή και σχεδιασμός: καθηγητής Πασχάλης Κιτρομηλίδης.

Το σημαντικό αυτό κείμενο του Αδαμαντίου Κοραή εκδόθηκε το 1933 από τον Θεμιστοκλή Π. Βολίδη και πλέον είναι εξαιρετικά δυσεύρετο. Με το χειρόγραφο να έχει χαθεί, η πρώτη αυτή έκδοση συνιστά τον μόνο μάρτυρα παράδοσης του κεφαλαϊώδους πολιτικού συγγράμματος του Κοραή, που στην έκδοση του Ιδρύματος χρησιμοποιείται ως χειρόγραφο και αναπαράγεται πιστά. Με τον τρόπο αυτό το Ίδρυμα θέλει να συμβάλει στην αποκατάσταση του κειμένου του Κοραή ως θεμελιώδους συστατικού του κανόνα των πηγών του πολιτικού στοχασμού του νέου ελλητισμού και να εμπλουτίσει παράλληλα τις επιμελημένες πηγές που διαθέτει ήδη στο πεδίο της ιστοριογραφίας του 1821.

2. Christian Meier, *Ο πολιτισμός της ελευθερίας. Η αρχαία Ελλάδα και οι απαρχές της Ευρώπης*

[τίτλος γερμανικού πρωτοτύπου: *Kultur, umder Freiheit Willen: Griechische Anfänge* -

Anfang Europas?].

Επιστημονική επιμέλεια: Δημήτρης Κυρτάτας

Μετάφραση: Αννέτε Φώσβινκελ

Το βιβλίο αυτό του 2009, έργο ενός από τους κορυφαίους Γερμανούς ιστορικούς, αναφέρεται στη μοναδικότητα του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού, η οποία κατά τον συγγραφέα έγκειται στον ελευθερόφρονα χαρακτήρα του, που έθεσε και τα θεμέλια του σύγχρονου ευρωπαϊκού πολιτισμού.

3. Πρακτικά συνεδρίων / ημερίδων

(α) Οι πόλεις των Φιλικών: οι αστικές διαδρομές ενός επαναστατικού φαινομένου

(**Ημερίδα**, σε συνεργασία με το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, 14 Ιανουαρίου 2015)

Διακεκριμένοι ομιλητές και κυρίως πανεπιστημιακοί προσεγγίζουν με ανανεωμένη και επικαιροποιημένη ιστοριογραφικά ματιά την ιστορία των κοινωνικών ομάδων που στήριξαν –εντός και εκτός της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας– το οικοδόμημα της Φιλικής Εταιρείας, με ιδιαίτερη έμφαση στα αστικά περιβάλλοντα που φιλοξένησαν τη δράση της, τα οποία ήταν και περισσότερο ευαίσθητα απέναντι στις γενικότερες ευρωπαϊκές ανακατατάξεις και τις αναζητήσεις της εποχής.

(β) 150 χρόνια από το Σύνταγμα του 1864 και την ένωση των Επτανήσων με την Ελλάδα

(**Ημερίδα**, σε συνεργασία με την Επιστημονική Υπηρεσία της Βουλής, 3 Νοεμβρίου 2014)

Μέσα από τις εισηγήσεις των έγκριτων ομιλητών αναδεικνύεται η σημασία του Συντάγματος του 1864, το οποίο υπήρξε αποτέλεσμα μιας επανάστασης και ταυτόχρονα επηρέασε καθοριστικά τις μετέπειτα εξελίξεις στην Ελλάδα. Με το σύνταγμα αυτό η χώρα μετέβη από τη συνταγματική μοναρχία στη (βασιλευομένη) δημοκρατία, εντασσόμενη παράλληλα στην πρωτοπορία της εποχής, δίπλα σε κράτη όπως το Βέλγιο, τη Δανία κ.ά.

(γ) Δίκαιο και Θάλασσα

(**Συνέδριο**, σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρεία Ιστορίας του Δικαίου, Σπέτσες, 18-20 Σεπτεμβρίου 2014)

Διακεκριμένοι ομιλητές, φιλόλογοι, ιστορικοί και ιδίως ιστορικοί του δικαίου, παρουσιάζουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων από τα ομηρικά έπη και την ελληνική αρχαιότητα έως τον 19ο αιώνα, με σκοπό να αναδειχθούν άγνωστες όψεις της σχέσης δικαίου και θάλασσας. Στην έκδοση θα παρουσιαστούν τα πλέον επίκαιρα ζητήματα πειρατείας και λεηλασίας που επανεμφανίζονται στον σύγχρονο κόσμο.

4. Ειδικά αφιερώματα

(α) Λογοκρισία - Λογοτεχνία - Δικτατορία

(Ειδικό αφιέρωμα, αίθουσα εκδηλώσεων, Αμαλίας 22-24, 18 Νοεμβρίου 2015)

Ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που εκτείνονται από την επιβολή της σιωπής και τη λογοκρισία στον Τύπο και τη Λογοτεχνία, μέχρι τη συνολική λογοτεχνική παραγωγή της περιόδου 1967-1974 στην Ελλάδα παρουσιάζεται από ειδικούς επιστήμονες, δημοσιογράφους και λογοτέχνες.

5. Ανατύπωση του έργου Γεώργιος Φίνλεϋ, *Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης* σε μετάφραση Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη, τ. Α΄-Β΄

Πρόκειται για το δίτομο έργο του George Finlay, *History of Greek Revolution* σε μετάφραση του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη, η οποία παρέμεινε ανέκδοτη για έναν αιώνα. Ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης μετέφρασε το έργο με ακρίβεια και ευσυνειδησία, παρά τις αντιρρήσεις που είχε για κάποιες θέσεις του Φίνλεϋ. Δεδομένου ότι η προηγούμενη έκδοση εξαντλήθηκε, το ίδρυμα θα προβεί στην ανατύπωσή του, προκειμένου να διευκολύνει τη διάθεση του έργου στο πλαίσιο και των επετειακών εορτασμών για το 1821.

6. Πρόσωπα Άξια Τιμής

(α) Αριστόβουλος Μάνεσης: συνταγματολόγος και ενεργός πολίτης

(**Εκδήλωση**, αίθουσα εκδηλώσεων, Αμαλίας 22-24, 3 Ιουνίου 2015)

Με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 40 ετών από την αποκατάσταση της Δημοκρατίας, οι ομιλητές (Νίκος Αλιβιζάτος, Αντώνης Μανιτάκης, Παύλος Σούρλας) παρουσίασαν την προσωπικότητα και το έργο του μεγάλου συνταγματολόγου Αριστόβουλου Μάνεση, καθώς και τις βασικές θεωρητικές αρχές στις οποίες στήριζε την προσήλωσή του στη συνταγματική νομιμότητα.

7. Ειδικές εκδόσεις που προσφέρονται ως δώρα σε επίσημους καλεσμένους

(α) Δημήτριος Βικέλας, *Λουκής Λάρας*

Πρόκειται για τη φωτοαναστατική ανατύπωση της πρώτης έκδοσης του έργου στα αγγλικά σε μετάφραση του Ιωάννη Γενναδίου, εμπλουτισμένη με τα έργα του Θεόδωρου Ράλλη που φιλοτεχνήθηκαν για τη γαλλική έκδοση του έργου. Επιπλέον, στην έκδοση του Ιδρύματος, περιλαμβάνονται στα αγγλικά εισαγωγή του Αλέξη Πολίτη, καθηγητή Νεοελληνικής φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, καθώς και σημείωμα για τα έργα του Θ. Ράλλη της δρ. Μίρκας Παλιούρα.

(β) Έργα που εντάσσονται στον εκδοτικό προγραμματισμό του 2018:

1. Πολιτικές Βιογραφίες

(α) Στη σημαντική αυτή θεματική σειρά προγραμματίζεται να εκδοθεί μέσα στο 2018 ο *Γεώργιος Καρτάλης*, με συγγραφέα τον ιστορικό Χρίστο Χρηστίδη.

(β) Επιπλέον, στο πλαίσιο ενός τετραετούς προγραμματισμού, έχουν ανατεθεί και προετοιμάζονται οι εξής πολιτικές βιογραφίες:

- *Παναγής Παπαληγούρας*, συγγραφέας: Μιχάλης Ψαλιδόπουλος, καθηγητής Ιστορίας Οικονομικών Θεωριών στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών,
- *Ιωάννης Πασσαλίδης*, συγγραφέας: Ιωάννα Παπαθανασίου, διευθύντρια

ερευνών στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ),

- *Δημήτριος Χρηστίδης*, συγγραφέας: Χριστίνα Αγριαντώνη, ομότιμη καθηγήτρια του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας,
- *Μαρία Σβώλου*, συγγραφέας: Δήμητρα Λαμπροπούλου, λέκτορας Νεότερης και Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Ο κατάλογος των αναθέσεων μπορεί να εμπλουτιστεί με δύο ακόμη βιογραφίες, δεδομένου ότι ο παρών προγραμματισμός έχει σχεδιαστεί σε διετή βάση.

2. Πρακτικά συνεδρίων / ημερίδων

(α) *Διλήμματα και συμφραζόμενα του προσφυγικού ζητήματος. Ιδέες, αξίες, ιστορία, πολιτικές*

(Συνέδριο, Γερουσία, Βουλή των Ελλήνων, 9-10 Νοεμβρίου 2016)

Διακεκριμένοι ερευνητές και ακαδημαϊκοί από την Ελλάδα και το εξωτερικό αναλύουν τα μεγάλα θέματα, που απασχολούν την Ευρώπη και την Ελλάδα σε σχέση με το προσφυγικό ζήτημα στις μέρες μας, με σκοπό την ανάδειξη των ηθικών και των πολιτικών δεσμεύσεων που προκύπτουν από τη σημερινή κατάσταση.

(β) *Κοινωνική και πολιτική εκπροσώπηση. Προκλήσεις και προοπτικές στη Δημοκρατία τον 21ου αιώνα*

(Συνέδριο, Μουσείο της Ακρόπολης, 15-17 Δεκεμβρίου 2016)

Έγκριτοι επιστήμονες αναφέρονται σε ζητήματα πολιτικών δικαιωμάτων και ελευθεριών, κοινοβουλευτισμού, εκπροσώπησης και δημοκρατίας, συντάγματος και λαϊκής κυριαρχίας, αλλά και οικονομίας και πολιτικής, καθώς και κοινωνικών δικαιωμάτων και κοινωνικών πολιτικών στην επικοινωνία και τον πολιτικό λόγο.

Ακόμη σε ψηφιακή μορφή θα εκδοθεί το υλικό των ημερίδων που διοργανώθηκαν σε συνεργασία με πανεπιστημιακούς φορείς της χώρας τον Νοέμβριο του 2016

(Μυτιλήνη, Θεσσαλονίκη, Κομοτηνή, Ιωάννινα), πριν από το κεντρικό συνέδριο.

(γ) Εννοιολογήσεις και πρακτικές του φεμινισμού. Μεταπολίτευση και “μετά”

(**Ημερίδα**, εκθεσιακός χώρος Ιδρύματος, 20 Νοεμβρίου 2017)

Οι εισηγήσεις περιστρέφονται γύρω από δύο βασικές ενότητες: α) «Οι πολλές ζωές του μεταπολιτευτικού φεμινισμού» και β) «Ιδέες, συλλογικότητες, δικτυώσεις». Ερευνήτριες και ακτιβίστριες του φεμινιστικού χώρου αναφέρθηκαν σε ζητήματα που αφορούν το μεταπολιτευτικό φεμινιστικό κίνημα, τον φεμινισμό και την κριτική επιτελεσματικότητα του πολιτικού, την αμφισβήτηση της πατριαρχίας και την απελευθέρωση των γυναικών, την έμφυλη ανισότητα, τα χαρακτηριστικά του ελληνικού κινήματος και του ευρωπαϊκού, τις αυτόνομες φεμινιστικές ομάδες στη χώρα μας, τη συνεισφορά των οργανώσεων στον κοινωνικό μετασχηματισμό, καθώς και τις πολιτικές ισότητας των τελευταίων δεκαετιών.

(δ) Τέχνη και Δημοκρατία

(**Συνέδριο**, Μουσείο της Ακρόπολης, 7-9 Δεκεμβρίου 2017)

Ο τόμος οργανώνεται σε ενότητες με βάση τις ιστορικές περιόδους κρίσης στον (δυτικό και όχι μόνο) κόσμο τον 19ο και τον 20ό αιώνα, εκκινώντας από τα επαναστατικά κινήματα του 1848 στην Ευρώπη, τα επαναστατικά και εθνικά κινήματα, τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, τη Ρωσική Επανάσταση, τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, και φθάνουν έως την εποχή της παγκοσμιοποίησης. Ανάμεσα στα πολλά ζητήματα που εξετάζονται είναι η ελευθερία της καλλιτεχνικής έκφρασης, το άτομο και η κοινωνία, η τέχνη σε εποχές κρίσης και απονομιμοποίησης της δημοκρατίας, η τέχνη και η έννοια της παρακμής, η εθνική τέχνη, οι πνευματικές και καλλιτεχνικές πρωτοπορίες του δεύτερου μισού του 19ου αιώνα και του Μεσοπολέμου, καθώς και ο εικονοκλαστικός μοντερνισμός στη λογοτεχνία και την τέχνη των αρχών του 20ού αιώνα, η αφήγηση ως κεντρικό μοτίβο αναπαράστασης.

Ακόμη σε ψηφιακή μορφή θα εκδοθεί το υλικό των προσυνεδριακών ημερίδων που διοργανώθηκαν σε συνεργασία με πανεπιστημιακούς φορείς της χώρας τον Νοέμβριο

του 2017 (Χανιά, Βόλος), πριν από το κεντρικό συνέδριο.

3. Πρόσωπα Άξια Τιμής

(α) Έλλη Λαμπρίδη. Αφιέρωμα στη μνήμη της

(Εκδήλωση, Γερουσία, κτίριο της Βουλής των Ελλήνων, 8 Μαρτίου 2017)

Μέσα από τις εισηγήσεις (Λίνος Μπενάκης, Γιολάντα Χατζή, Φραγκίσκη Αμπαζοπούλου, Μαρία Βενιέρη) φωτίζονται οι διάφορες πτυχές της ζωής και του έργου της και αναδεικνύεται η προσωπικότητα της φιλοσόφου Έλλης Λαμπρίδη, προβάλλοντας μια γυναίκα που αγωνίστηκε συνειδητά για την αναγνώριση της ατομικής αξίας και του σημαντικού επιστημονικού έργου της.

(β) Νίκος Βέης, ο σοφός της λεπτομέρειας

(Εκδήλωση, αίθουσα εκδηλώσεων, Αμαλίας 22-24, 18 Ιανουάριου 2018)

Οι εισηγητές (Μάχη Παΐζη-Αποστολοπούλου, Τόνια Κιουσοπούλου, Βενετία Αποστολίδου, Βαγγέλης Καραμανωλάκης) επιχειρούν να προβάλουν την επιστημονική, πολιτική και κοινωνική δράση του Νίκου Βέη, τη συμβολή του στη μελέτη του Βυζαντίου καθώς και στην ανάδειξη της νεοελληνικής φιλολογίας ως διακριτού επιστημονικού πεδίου, ενώ γίνεται αναφορά και στο έργο του ως λόγιου και δάσκαλου, που επάξια τον τοποθετεί στον κόσμο της ελληνικής λογισύνης του 20ού αιώνα.

Κατά τη διάρκεια του έτους θα εκδοθούν και τα τομείδια των αντίστοιχων εκδηλώσεων που θα διοργανώσει το Ίδρυμα στο πλαίσιο αυτού του κύκλου σειράς.

4. Ειδικά αφιερώματα

(α) Κώστας Κάππος

(Ειδικό αφιέρωμα, αίθουσα εκδηλώσεων, Αμαλίας 22-24, 2 Οκτωβρίου 2017)

Ο ηθικός αγωνιστής και ιδεολόγος, η συνολική δράση του και η καθοριστική συνέπεια με την οποία υποστήριξε μέσα από τις ιδέες και τις πράξεις του το λαϊκό Κίνημα, καθώς και ο «χρήσιμος άνθρωπος» αλλά και ο “δικός μας” Κώστας Κάππος αναδείχθηκε μέσα από τις εισηγήσεις εκπροσώπων της πολιτικής και της επιστήμης (Απόστολος Κακλαμάνης, Γιώργος Λαμπρούλης, Νάντια Βαλαβάνη, Βασίλης Κοντογιαννόπουλος, Φοίβος Προύντζος).

(β) Κωνσταντίνος Τσάτσος

(Ειδικό αφιέρωμα, Γερουσία, Βουλή των Ελλήνων, 12 Οκτωβρίου 2017)

Έγκριτοι επιστήμονες (Πάυλος Σούρλας, Κωνσταντίνος Παπαγεωργίου, Κωνσταντίνος Σταμάτης, Ηλίας Νικολακόπουλος, Ευάνθης Χατζηβασιλείου, Σπυρίδων Βλαχόπουλος) παρουσιάζουν τον νεοκαντιανό φιλόσοφο του Πανεπιστημίου Αθηνών της δεκαετίας του 1930 Κωνσταντίνο Τσάτσο, το ύστερο έργο του *Πολιτική*, τον συνταγματικό του λόγο και τη συμβολή του στο πρόβλημα της ερμηνείας του δικαίου, αλλά και το πνευματικό υπόβαθρο των πολιτικών επιλογών του, και τους σταθμούς της διαδρομής του μέχρι την Προεδρία της Δημοκρατίας.

(γ) Μνήμη Ηλία Ηλιού, 33 χρόνια από τον θάνατό του

(Ειδικό αφιέρωμα, εκθεσιακός χώρος Ιδρύματος, Βας. Σοφίας 11, 24 Ιανουαρίου 2018)

Πτυχές ενός πολυδιάστατου βίου, που διέπεται από τις αρχές της Αριστεράς, την αγωνιστική δράση και τις διεκδικήσεις της μεταπολεμικής περιόδου, καθώς και την προσπάθεια για επαναφορά της Ελλάδας στον δρόμο της ομαλότητας, όπως αυτός του Ηλία Ηλιού, αλλά πρωτίστως η πλούσια και καίρια κοινοβουλευτική παρουσία του πολιτικού αυτού άνδρα, παρουσιάζονται μέσα από τις εισηγήσεις έγκριτων επιστημόνων (Κωνσταντίνος Τσουκαλάς, Ιωάννα Παπαθανασίου Κατερίνα Λαμπρινού).

5. Μελέτες / έργα

(α) Ελευθέριος Σκιαδάς, *Ο Δήμος Αθηναίων και η δημοτική αρχή της Απελευθερώσεως, Οκτώβριος 1944 - Μάιος 1945. Είκοσι κρίσιμοι μήνες*

Πρόκειται για νέα, εμπλουτισμένη έκδοση της μονογραφίας του Ελ. Σκιαδά, η οποία επικεντρώνεται στην καταγραφή των πεπραγμένων του πρώτου δημοτικού συμβουλίου που ανέλαβε τη διοίκηση του Δήμου Αθηναίων κατά την Απελευθέρωση, με έμφαση στο πρόσωπο του πρώτου διορισμένου από την κυβέρνηση δημάρχου Αριστείδη Σκληρού. Το βιβλίο καλύπτει ένα σημαντικό κενό στη μεταπολεμική ιστορία των θεσμών της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η πρώτη (εξαντλημένη) έκδοση του έργου είχε γίνει το 1996 από τον Δήμο Αθηναίων. Η νέα έκδοση του Ιδρύματος σε συνεργασία με τον Δήμο Αθηναίων, θα αποτελέσει έναν φόρο τιμής στην ιστορία του πρώτου και ιστορικότερου δήμου της χώρας. Η έκδοση του έργου εντάσσεται στις επετειακές εκδηλώσεις της *Αθήνας Ελεύθερης* του 2018 (βλ. κεφάλαιο *Αθήνα Ελεύθερη*).

6. Κατάλογοι και φυλλάδια εκθέσεων και οποιωνδήποτε άλλων δράσεων θα διοργανώσει το Ίδρυμα εντός του έτους.

Επιπλέον, προετοιμάζονται επιπλέον τα εξής έργα προς έκδοση:

(α) Νίκος Ανδριώτης, *Πρόσφυγες στο ελληνικό κράτος από την Επανάσταση του 1821 έως τον Μεσοπόλεμο. Υποδοχή, Περίθαλψη και Αποκατάσταση*.

Το έργο καταγράφει το ιστορικό των προσφυγικών μετακινήσεων προς την Ελλάδα κατά τον 19ο και το πρώτο μισό του 20ού αι. και της διαχείρισης του ζητήματος από το ελληνικό κράτος και την ελληνική κοινωνία.

(β) *Η πολιτική κληρονομιά του Ελευθερίου Βενιζέλου. Συνέχειες και ασυνέχειες*

(**Συνέδριο**, σε συνεργασία με το Ίδρυμα Ελευθέριος Βενιζέλος και το Μουσείο Μπενάκη, Γερουσία, Βουλή των Ελλήνων, 24-26 Νοεμβρίου 2016)

Τα κείμενα του τόμου εστιάζουν στην κληρονομιά της βενιζελικής περιόδου, όπως αυτή

αποτυπώνεται: α) σε τομείς της δημόσιας ζωής, με έμφαση στην εξωτερική πολιτική, την άμυνα, τους θεσμούς, το κράτος δικαίου τις συνταγματικές αναθεωρήσεις και την οικονομία· β) στον λόγο και τις ιδεολογικές αναφορές των πολιτικών παρατάξεων· και γ) στις τέχνες. Τέλος, ορισμένα κείμενα ασχολούνται με τις αναπαραστάσεις του Ελευθερίου Βενιζέλου στη λογοτεχνία.

(Γ) Δωρεές βιβλίων

Το Ίδρυμα της Βουλής συνεχίζοντας την πολιτική ενίσχυσης των βιβλιοθηκών και συστηματοποιώντας ταυτόχρονα τη σημαντική αυτή δράση, για το έτος 2018 προγραμματίζει να στέλνονται πλέον οι εκδόσεις του πάγια σε ένα μεγάλο αριθμό σημαντικών βιβλιοθηκών πανεπιστημίων σε όλη τη χώρα και το εξωτερικό, ερευνητικών ιδρυμάτων αλλά και ιστορικών κατά τόπους βιβλιοθηκών. Ειδικότερα:

(α) Στην Ελλάδα:

- σε όλες τις βιβλιοθήκες των πανεπιστημιακών φορέων της χώρας σε συνάφεια με το περιεχόμενο των εκδόσεων του Ιδρύματος και του γνωστικού αντικείμενου του εκάστοτε πανεπιστημιακού φορέα,
- στις βιβλιοθήκες σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης,
- στις δημοτικές βιβλιοθήκες στις πόλεις-έδρα των 13 περιφερειών της χώρας,
- στις βιβλιοθήκες των φυλακών,
- σε όσα ερευνητικά ιδρύματα δραστηριοποιούνται σε συναφές αντικείμενο, και διατηρούν βιβλιοθήκη.

(β) Στο εξωτερικό:

- Πανεπιστήμιο Κύπρου,
- τμήματα ελληνικών σπουδών σε ξένα πανεπιστήμια.

II. ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Το Ίδρυμα έχει ήδη εγκαινιάσει μέσα στη νέα χρονιά δύο σημαντικές εκθέσεις οι οποίες θα συνεχίζουν να τρέχουν το μεγαλύτερο διάστημα του 2018, προγραμματίζει

νέες διοργανώσεις με την συνεργασία έγκριτων φορέων και δρομολογεί μία σειρά από μεταφορές εκθέσεων του στην Αττική και στην περιφέρεια. Στη διάρκεια της ίδιας χρονιάς θα εκπονηθούν μικρότερης εμβέλειας και διάρκειας εκθέσεις, που θα αντλούν από τους σκοπούς του Ιδρύματος και θα υπηρετούν την υψηλή ποιότητα των παραγόμενων έργων του. Είναι επιπλέον ευτυχές γεγονός ότι για την τρέχουσα χρονιά το Ίδρυμα θα συνεργαστεί για πρώτη φορά και με πανεπιστημιακούς/ερευνητικούς φορείς του εξωτερικού στο πλαίσιο της διοργάνωσης κοινής έκθεσης με την πρωτότυπη θεματική των κινημάτων ειρήνης στη Νότια Ευρώπη για το διάστημα 1974-1990. Επίσης, έμφαση θα δοθεί στη συμμετοχή σε παράλληλες δράσεις που γίνονται μέσα στο πλαίσιο της *Αθήνα 2018 - Παγκόσμια Πρωτεύουσα Βιβλίου* (π.χ. *Μία πόλη μέσα στην πόλη*) και στη συνεργασία με δίκτυα πολιτιστικών φορέων (π.χ. Athens Culture Net), συνέργειες με άλλα λόγια, που στοχεύουν να ενδυναμώσουν την εξωστρέφεια του Ιδρύματος και την προβολή του σημαντικού πολιτιστικού έργου του.

Πιο συγκεκριμένα:

(Α) Έχουν ήδη εγκαινιαστεί και το κοινό μπορεί να επισκεφθεί στους εκθεσιακούς χώρους της Βουλής και του Ιδρύματος τις εξής εκθέσεις:

1. «Το θέμα είναι τώρα τι λές». Η ζωή και το έργο του ποιητή Μανόλη Αναγνωστάκη.

(Εκθεσιακός χώρος Ιδρύματος, Βασιλίσσης Σοφίας 11, διάρκεια έκθεσης Φεβρουάριος 2018-Οκτώβριος 2018)

Ποιητικές συλλογές, κριτικά δοκίμια, πολιτικός και ποιητικός λόγος, φωτογραφίες, άρθρα σε εφημερίδες, χειρόγραφα, βιβλία, περιοδικά, αφίσες και οπτικοακουστικά τεκμήρια παρουσιάζονται ώστε να αναδείξουν μια συνέχεια προσφοράς και παρέμβασης στην πολιτιστική και πολιτική ζωή του τόπου μας. Τα τεκμήρια της έκθεσης προέρχονται κατά κύριο λόγο από το αρχείο του ίδιου του ποιητή όπως το ταξινόμησε ο γιος του Ανέστης. Την εργοβιογραφία του ποιητή Μανόλη Αναγνωστάκη συμπληρώνουν τεκμήρια από δημόσιες συλλογές αρχεία, όπως τα ΑΣΚΙ, το Κέντρο Ιστορίας του Δήμου Θεσσαλονίκης, το Μουσείο Μπενάκη και το Αρχείο ΕΡΤ.

Στο πλαίσιο της έκθεσης, έχουν προγραμματιστεί εκδηλώσεις που θα πλαισιώνουν την έκθεση και θα απευθύνονται είτε στους εκπαιδευτικούς της δευτεροβάθμιας

εκπαίδευσης, είτε και ιδίως στο ευρύτερο κοινό με άξονα πάντα το έργο και τον βίο του ποιητή, την πολιτική/ποιητική ηθική του Μανόλη Αναγνωστάκη, τα ιστορικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα των εποχών και των τόπων που έζησε ο ίδιος, τις σχέσεις με τους ομότεχνους του, και τέλος την κριτική αποτίμηση του έργου του.

- Ένα απόγευμα στην έκθεση για τον Μανόλη Αναγνωστάκη, με εκπαιδευτικούς της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

(Εκδήλωση, εκθεσιακός χώρος Ιδρύματος, Βασιλίσσης Σοφίας 11, 21 Φεβρουαρίου 2018)

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης, εκτός από την ξενάγηση στην έκθεση του Ιδρύματος, η καθηγήτρια Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου, μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής που προετοίμασε την έκθεση, συνομίλησε με το κοινό και εκπαιδευτικούς της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για τον ποιητή, την προσωπικότητα και το έργο του, συμβάλλοντας στον ευρύτερο προβληματισμό για τη διδασκαλία των ποιημάτων του στις σχολικές τάξεις.

- Εκδήλωση στο πλαίσιο του εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Ποίησης

Ένα ακόμη απόγευμα στην έκθεση για τον Μανόλη Αναγνωστάκη

(Εκδήλωση, εκθεσιακός χώρος Ιδρύματος, Βασ. Σοφίας 11, 21 Μαρτίου 2018)

Στην εκδήλωση τα μέλη της επιστημονικής επιτροπής της έκθεσης Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου και Παντελής Μπουκάλας μίλησαν για το έργο, την προσωπικότητα και τις σχέσεις του ποιητή με τους ομότεχνούς του. Ο συνθέτης Μιχάλης Γρηγορίου σχολίασε τη μελοποίηση του έργου του ποιητή που ο ίδιος φιλοτέχνησε, ενώ εμβληματικά ποιήματα του Αναγνωστάκη διάβασαν οι ηθοποιοί Μαρία Σκουλά και Θανάσης Δόβρης.

2. 180 Χρόνια Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, ο θεσμός – οι άνθρωποι

(Περιστύλιο Βουλής, 15 Δεκεμβρίου 2017 - Μάιος 2018)

Σπάνια βιβλία, πρωτότυπα εκθέματα από τα πανεπιστημιακά μουσεία και το Ιστορικό Αρχείο, φωτογραφίες, πρωτοσέλιδα εφημερίδων, έντυπα, χειρόγραφα, φοιτητικές

ταυτότητες, έργα τέχνης και λογοτεχνικά κείμενα αναδεικνύουν την πολύπλευρη παρουσία του Πανεπιστημίου Αθηνών στην πνευματική, κοινωνική και πολιτική ζωή της χώρας μας. Η έκθεση, δομημένη θεματικά, εστιάζει στην ιστορία, την ταυτότητα, την ιδεολογία, τη διεθνή θέση, τα έργα τέχνης, καθώς και τους ανθρώπους, το επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό, τους φοιτητές, τη ζωή τους, το φοιτητικό κίνημα, την έρευνα και την πρόνοια.

Στο πλαίσιο της έκθεσης έχει σχεδιαστεί και παρουσιάζεται από τον Ιανουάριο 2018 (έως τον Μάιο 2018), σε συνεργασία με τον τομέα εκπαιδευτικών προγραμμάτων του Ιδρύματος, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα *Πανεπιστήμιο Αθηνών: 180 χρόνια από την ίδρυσή του* το οποίο απευθύνεται σε μαθητές και μαθήτριες της Γ΄ Γυμνασίου & Α΄, Β΄, Γ΄ Λυκείου.

Στο πλαίσιο της έκθεσης:

- Πραγματοποιούνται ξεναγήσεις τόσο σε οργανωμένες ομάδες (για παράδειγμα φοιτητών του Πανεπιστημίου) αλλά και σε ομάδες μεμονωμένων επισκεπτών.
- προγραμματίζεται ημέρα δράσεων (ξεναγήσεις, επισκέψεις και παρουσιάσεις, θεατρικά δρώμενα και μουσική στη Βουλή και σε χώρους του Πανεπιστημίου) σε συνεργασία με το Ιστορικό Αρχείο του Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο *Μία πόλη μέσα στην πόλη*, ενταγμένη στο ευρύτερο πλαίσιο των εκδηλώσεων του Πολιτιστικού Δικτύου του Δήμου Αθηναίων/Athens Culture Net και της διεθνούς διοργάνωσης *Αθήνα 2018, Παγκόσμια Πρωτεύουσα Βιβλίου*.

(B) Νέες εκθέσεις που προετοιμάζονται και θα εγκαινιαστούν μέσα στο 2018:

1. Η διαμαρτυρία ως δημοκρατική πρακτική: κινήματα ειρήνης στην Νότια Ευρώπη, 1974-1990 (προσωρινός τίτλος)

(Εκθεσιακός χώρος Ιδρύματος, Βασιλίσσης Σοφίας 11, φθινόπωρο 2018)

Βασικός στόχος της έκθεσης αυτής, η οποία θα πραγματοποιηθεί σε συνεργασία με φορείς του εξωτερικού και του εσωτερικού Πανεπιστημίου και θα παρουσιαστεί στον νέο χώρο του Ιδρύματος της Βουλής, είναι η ανάδειξη του κινήματος κατά των πυρηνικών εξοπλισμών στις τρεις χώρες της Νότιας Ευρώπης (Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία)

κατά τη δεκαετία του 1980, με δεδομένο ότι σε αντίθεση με τις κοινωνίες της Δυτικής Ευρώπης, όπου οι συνέπειες των αντιπυρηνικών διαμαρτυριών έχουν ήδη μελετηθεί επαρκώς, δεν υπάρχει αντίστοιχη βιβλιογραφία για τον Νότο. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, επιδιώκεται αφενός να αναδειχθούν μέσα από το ποικίλο και πλούσιο αρχαιακό υλικό οι έντονες πολιτικές και κοινωνικές ζυμώσεις για το περιεχόμενο της έννοιας της ασφάλειας στην πυρηνική εποχή που συνεπάγονταν, και αφετέρου να δοθεί η ευκαιρία για την επαναδιαπραγμάτευση των δημοκρατικών πρακτικών συνολικότερα.

Στο πλαίσιο της έκθεσης αναμένεται να εκδοθεί συνοδευτικός κατάλογος, να πραγματοποιηθούν εκπαιδευτικά προγράμματα και πιθανόν επιστημονικές συναντήσεις.

(Γ) Μεταφορές εκθέσεων

Έχουν ήδη μεταφερθεί και είναι επισκέψιμες από το κοινό οι ακόλουθες εκθέσεις:

1. Ο φεμινισμός στα χρόνια της Μεταπολίτευσης, 1974-1990: ιδέες, συλλογικότητες, διεκδικήσεις

(Μεταφορά έκθεσης σε συνεργασία με το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και το Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, 8 Μαρτίου 2018)

Με αφορμή τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας της Γυναίκας, εγκαινιάστηκε στη Θεσσαλονίκη –όπου και θα παραμείνει μέχρι τέλος Ιουνίου– η επιτυχημένη έκθεση του Ιδρύματος για τον φεμινισμό της Μεταπολίτευσης. Κατά τη διάρκεια της έκθεσης θα πραγματοποιούνται ξεναγήσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα από φοιτήτριες και φοιτητές του Αριστοτελείου και την εποπτεία της Επιτροπής Ισότητας ΑΠΘ, σε συνεργασία με τον τομέα Εκπαιδευτικών προγραμμάτων του Ιδρύματος της Βουλής .

2. Δρόμοι Επιβίωσης

(Μεταφορά έκθεσης, Δημοτική Καπναποθήκη Καβάλας, 2 Μαρτίου-14 Μαρτίου 2018)

Στην Καβάλα, σε συνεργασία με την Ένωση Φωτορεπόρτερ Ελλάδας, τον Φωτογραφικό Όμιλο Καβάλας, το Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και τον Ραδιοφωνικό σταθμό Στο Κόκκινο Καβάλας. Η έκθεση, η οποία είχε παρουσιαστεί στον εκθεσιακό χώρο του Ιδρύματος της Βουλής το καλοκαίρι του 2016, παρουσιάζει φωτογραφικές καταγραφές εμπειρών και καταξιωμένων φωτορεπόρτερ, που συμμετείχαν με τον τρόπο τους, την ευαισθησία τους και τη ματιά τους στο αναγκαστικό ταξίδι –στον δρόμο της επιβίωσης– των προσφύγων.

Εντός του έτους προγραμματίζονται οι ακόλουθες μεταφορές εκθέσεων:

1. Η αττική γη υποδέχεται τους πρόσφυγες του '22

(Μεταφορά έκθεσης, Μάιος 2018-Σεπτέμβριος 2018)

Στην Σκιάθο, στο Μουσείο της Ιεράς Μονής Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, σε συνεργασία με τον Πολιτιστικό Σύλλογο «Η Σκιάθος».

2. Δρόμοι Επιβίωσης

- Ηελεχρο, στο πλαίσιο της 15^{ης} Διεθνούς Έκθεσης Βιβλίου Θεσσαλονίκης τον (3-6 Μαΐου)
- Στο Ζάππειο Μέγαρο, τον Ιούνιο 2018, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων της Ένωσης Ελλήνων Αιμοδοτών.

3. Ο φεμινισμός στα χρόνια της Μεταπολίτευσης, 1974-1990: ιδέες, συλλογικότητες, διεκδικήσεις

- Στο Βόλο, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, το φθινόπωρο 2018.

(Δ) Μικρές εκθέσεις

Οι *Μικρές Εκθέσεις* είναι ένα εκθεσιακό πρόγραμμα, που ξεκίνησε πέρσι, σύμφωνα με το οποίο, προηγούμενες εκθέσεις παίρνουν τη μορφή μικρής φορητής έκθεσης με εκπαιδευτικό περιεχόμενο, εύκολης και οικονομικής στη μεταφορά, και φιλοξενούνται σε σχολεία και αλλού.

Έχουν ήδη μεταφερθεί μέσα στο 2018:

- *Η αττική γη υποδέχεται τους πρόσφυγες του '22*, στο Κολλέγιο Αθηνών, τον Φεβρουάριο 2018.

Προγραμματίζονται μέσα στο 2018:

- *Δρόμοι Επιβίωσης*, στο Κολλέγιο Αθηνών, τον Απρίλιο 2018.
- *Σκοτεινή Επταετία η δικτατορία των συνταγματαρχών, 1967-1974*, στο 23ο Δημοτικό Σχολείο Κερατσινίου, μέσα Απριλίου 2018.

III. ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

(Α) Εκδηλώσεις του Ιδρύματος της Βουλής

Έχουν ήδη πραγματοποιηθεί:

1. Ειδικά αφιερώματα

- *Μνήμη Ηλία Ηλιού, 33 χρόνια από τον θάνατό του* (Εκδήλωση, εκθεσιακός χώρος, 24 Ιανουαρίου 2018)

Με την ευκαιρία της πρόσφατης κυκλοφορίας της πολιτικής βιογραφίας του Ηλία Ηλιού από τις εκδόσεις του Ιδρύματος, ο θεσμός τίμησε τη μνήμη του μεγάλου πολιτικού και αγωνιστή της Αριστεράς, πραγματοποιώντας εκδήλωση στο επίκεντρο της οποίας ήταν η ζωή και το έργο του εμβληματικού διανοούμενου της μετεμφυλιακής περιόδου, που μέχρι και στις μέρες μας χαίρει του σεβασμού από

το σύνολο του πολιτικού κόσμου. Έγκριτοι πανεπιστημιακοί και ερευνητές, εκπρόσωποι του κοινοβουλίου και συνοδοιπόροι του ανάδειξαν καθοριστικές πτυχές του πολυδιάστατου βίου του Ηλία Ηλιού, υπογράμμισαν το ήθος, την καλλιέργεια και την αγωνιστική του δράση και τόνισαν τις συστηματικές προσπάθειες εκ μέρους του για επαναφορά της Ελλάδας στον δρόμο της ομαλότητας. Η εκδήλωση σημείωσε μεγάλη επιτυχία, καλύφθηκε εκτενώς από τον τύπο και τα ηλεκτρονικά μέσα, ενώ κατά το διάστημα Ιανουαρίου-Μαρτίου 2018 παρουσιάστηκαν πολλές βιβλιοκριτικές αφιερωμένες στον οικείο τόμο της πολιτικής βιογραφίας.

2. Πρόσωπα Άξια Τιμής

- *Νίκος Βέης: ο σοφός της λεπτομέρειας*

(**Εκδήλωση**, αίθουσα εκδηλώσεων, Αμαλίας 22-24, 18 Ιανουαρίου 2018)

Πραγματοποιήθηκε εκδήλωση αφιερωμένη στη ζωή και το έργο του πρωτοπόρου βυζαντινολόγου και νεοελληνιστή Νίκου Βέη. Ο Νίκος Βέης (1883-1958) υπήρξε φιλόλογος και ιστορικός, κορυφαίος βυζαντινολόγος και νεοελληνιστής, πρώτος καθηγητής της έδρας της Μεσαιωνικής και Νεότερης Ελληνικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και μέλος της Ακαδημίας Αθηνών. Από το εξαιρετικά εκτεταμένο συγγραφικό και ερευνητικό του έργο, ξεχωρίζουν οι μελέτες του για τα χειρόγραφα των Μονών των Μετεώρων. Ακαδημαϊκοί δάσκαλοι, επιστήμονες και ερευνητές μίλησαν για την επιστημονική, πολιτική και κοινωνική δράση του Νίκου Βέη, για τη συμβολή του στη μελέτη του Βυζαντίου, μέσα από το συγγραφικό, ερευνητικό και διδακτικό του έργο, για την καθοριστική προσφορά του στην ανάδειξη της νεοελληνικής φιλολογίας ως διακριτού επιστημονικού πεδίου και για τον Νίκο Βέη ως λόγιο και δάσκαλο, ο οποίος δίκαια κατέχει μια ξεχωριστή θέση στον κόσμο της ελληνικής λογισύνης του 20ού αιώνα.

3. Παρουσιάσεις εκδόσεων

- Πολιτική βιογραφία *Δημήτριος Γούναρης*

(**Παρουσίαση βιβλίου**, Πάτρα, 5 Φεβρουαρίου 2018)

Η πολιτική βιογραφία του Δημητρίου Γούναρη, που εκδόθηκε από το Ίδρυμα παρουσιάστηκε από το βιβλιοπωλείο «Το Δόντι», στην αίθουσα εκδηλώσεων του Εμπορικού και Εισαγωγικού Συλλόγου Πατρών. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε υπό την αιγίδα και του Ιδρύματος της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία και του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου.

Εκδηλώσεις που προγραμματίζονται μέσα στο 2018:

1. Πρόσωπα Άξια Τιμής

- Αφιέρωμα στη ζωή και το έργο της Αγγελικής Χατζημιχάλη

(Εκδήλωση, αίθουσα εκδηλώσεων, Αμαλίας 22-24, 19 Απριλίου 2018)

Θα πραγματοποιηθεί εκδήλωση αφιερωμένη στη ζωή και το έργο της σπουδαίας λαογράφου που αφιέρωσε τις μελέτες της στην ελληνική λαϊκή τέχνη και παράδοση, και τη διατήρηση της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ομιλητές της εκδήλωσης θα είναι η κα Σ. Πισιμίση, η κ. Ν. Σκουτέρη-Διδασκάλου, η κα Α. Πολημέρου-Καμηλάκη και ο κ. Ε. Καραμανές που προτίθενται να καλύψουν τη ζωή και το πολυδιάστατο έργο της Αγγελικής Χατζημιχάλη, όπως την λαϊκή τέχνη στο θρανίο, τη διδασκαλία και την παραγωγή στο Ελληνικό Σπίτι της Αγγελικής Χατζημιχάλη και τη σχέση της Αγγελικής Χατζημιχάλη με τις Δελφικές Γιορτές.

- Αφιέρωμα στη ζωή και το έργο του Άρη Κωνσταντινίδη

(Εκδήλωση, αίθουσα εκδηλώσεων Αμαλίας 22-24, 6 Ιουνίου 2018)

Θα πραγματοποιηθεί εκδήλωση αφιερωμένη στη ζωή και το έργο του σημαντικού αρχιτέκτονα και συγγραφέα. Το ενδιαφέρον του Άρη Κωνσταντινίδη ήταν επικεντρωμένο στη δημιουργία μιας σύγχρονης αρχιτεκτονικής που να πηγάζει από τις ανάγκες του τόπου του. Για το λόγο αυτό ασχολήθηκε με τη μελέτη της ανώνυμης αρχιτεκτονικής στην Ελλάδα. Η αρχιτεκτονική του Άρη Κωνσταντινίδη στηρίζεται στην άνεση αλλά και τη λειτουργικότητα των χώρων, την ορθολογική διάταξη της κάτοψης, την ένταξη στο περιβάλλον. Στην εκδήλωση θα μιλήσουν οι: η κα Ε. Λιβάνη, ο κ. Σ. Γιαμαρέλος, η κα Σ.

Αντωνακάκη, ο κ. Λ. Κουτσουμπός και η κα Α. Κωτσάκη. Έχουν προσκληθεί ακόμα ο κ. Σ. Πετσόπουλος, ο κ. Π. Μπουκάλας και ο γιος του κ. Δ. Κωνσταντινίδης. Οι θεματικές που θα αναπτύξουν σχετίζονται με τη διάστασή του ως περιηγητή και οραματιστή, με την αυξανόμενη τάση του Άρη Κωνσταντινίδη για απομόνωση και απομάκρυνση, επιπλέον αναφορικά με τις προσεγγίσεις του στο αρχιτεκτονικό σύμπαν καθώς και με τη θέση που κατέχουν η διάταξη και η αρχαιότητα στο έργο του Άρη Κωνσταντινίδη.

Στο πλαίσιο αυτού του κύκλου εκδηλώσεων θα ενταχθούν και όσες προγραμματιστούν για το φθινόπωρο του 2018, με βάση και τις εισηγήσεις της Επιστημονικής Επιτροπής του Ιδρύματος.

2. Συνέδρια-ημερίδες

(α) Οι συνέπειες και οι «ανοιχτές κληρονομίες» του '68 στο προσκήνιο. 50 χρόνια μετά. [προσωρινός τίτλος]

(Προσυνεδριακές ημερίδες στην περιφέρεια, φθινόπωρο 2018

Κεντρικό συνέδριο στην Αθήνα, Δεκέμβριος 2018)

Στόχος του Ιδρύματος είναι, παρακολουθώντας την επιτυχημένη πρακτική των δύο προηγούμενων ετών, και λαμβάνοντας υπόψη την επετειακή συνθήκη των 50 χρόνων από το εμβληματικό, πολυπρισματικό και παγκόσμιας εμβέλειας συμβάν του '68, να διοργανώσει διεθνές συνέδριο το οποίο, με τη συνδρομή σημαντικών και αναγνωρισμένων εισηγητών/τριων, θα φιλοξενήσει τον διεπιστημονικό διάλογο γύρω από επίμαχα ζητήματα που εμπίπτουν στην καίρια αυτή προβληματική, όπως: πώς εννοιολογείται γεωγραφικά, χρονικά και θεματικά το 1968; Ποιες είναι οι θεσμικές αλλαγές που εισηγείται/ ή και επιφέρει στον ίδιο τον πυρήνα του πολιτικού, στη λειτουργία της δημοκρατίας και των θεσμών, τους όρους παρέμβασης του πολίτη στη δημόσια σφαίρα, στην ίδια αυτή καθαυτή τη συγκρότηση του υποκειμένου; Τι συνεπάγεται, μέσα από τις ποικίλες χειραφετήσεις που αγκαλιάζει η ανάδειξη νέων κοινωνικών υποκειμένων (της νεολαίας, των φοιτητών) ή ο δραστικός

επαναπροσδιορισμός εδραιωμένων ταυτοτήτων; Πώς μετασχηματίζονται τα πανεπιστήμια και ο πολλαπλός ρόλος τους ύστερα από το καταιγιστικό 1968; Τι καθοριστικές αλλαγές παρατηρούμε στον επιστημολογικό χάρτη, και ειδικότερα πώς το 1968 οριοθετεί εκ νέου ή ανανεώνει γόνιμα επιστημονικούς κλάδους όπως η πολιτική και κοινωνική θεωρία, η φιλοσοφία, η πολεοδομία, η ψυχιατρική, η νομική, η ιστορία, η κοινωνιολογία της παρέκκλισης κ.λπ.; Τέλος, πώς αλλάζει περιεχόμενο ο όρος «κινήματα» και πώς οι διαφορετικές κινηματικές δράσεις που αναδεικνύονται και δοκιμάζονται σε παγκόσμιο επίπεδο επηρεάζουν και αναδιατάσσουν την Αριστερά και τη Δεξιά;

(β) Δημοκρατία και ψηφιακή εποχή

(**Ημερίδα**, φθινόπωρο 2018)

Το Ίδρυμα παρακολουθώντας στενά τις σύγχρονες εξελίξεις, και έχοντας ταυτόχρονα ως πάγιο στόχο του να προσελκύει το νεανικό κοινό, έχει σκοπό να διοργανώσει ημερίδα με προσκεκλημένους ομιλητές, ειδικούς στη σύγχρονη και προκλητική αυτή θεματική, τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό. Στην ημερίδα θα αναλυθούν ζητήματα που αφορούν ευρύτερα στην επίδραση των νέων τεχνολογιών και της αυτοματοποίησης στη λειτουργία της δημοκρατίας. Παράλληλα θα συζητηθούν θέματα που αφορούν στις ευκαιρίες και τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών σε πτυχές της επιστήμης και των εφαρμογών στην καθημερινότητα των πολιτών, το όραμα την ψηφιακή εποχή και πως αυτό επηρεάζει τη δημοκρατία. Φιλοδοξία του Ιδρύματος είναι η σημαντική αυτή ημερίδα να φιλοξενηθεί στο Πάρκο Εθνικής Συμφιλίωσης, δίνοντας έτσι την ευκαιρία να αναδειχθεί το σημαντικό έργο που έχει γίνει, στο πλαίσιο της λειτουργίας του τα τελευταία χρόνια.

3. Ειδικά αφιερώματα

Στο πλαίσιο των ειδικών αφιερωμάτων το Ίδρυμα σκοπεύει να εντάξει εκδηλώσεις που θα τιμήσουν σημαίνοντα πολιτικά/κοινοβουλευτικά πρόσωπα ή εξέχουσες προσωπικότητες από τον χώρο των γραμμάτων και τεχνών.

(B) Συν-διοργάνωση εκδηλώσεων με άλλους φορείς

Έχουν ήδη πραγματοποιηθεί:

1. Ειδικά αφιερώματα

Εκδήλωση αφιερωμένη στη μνήμη του Σπύρου Ασδραχά

(**Ειδικό αφιέρωμα**, σε συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, το Ιόνιο Πανεπιστήμιο, τα Αρχαία Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας και το περιοδικό *Ιστορικά*, Γερουσία, Βουλή των Ελλήνων, 29 Μαρτίου 2018)

Πρόκειται για ένα πρώτο αφιέρωμα στη μνήμη ενός εξέχοντος ιστορικού, ενός εμβληματικού διανοούμενου, ενός χαρισματικού δασκάλου και ακάματου ερευνητή, του Σπύρου Ασδραχά. Στην εκδήλωση παρουσιάστηκαν από εκπροσώπους που όρισαν τα Ιδρύματα/φορείς συν-διοργάνωσης οι βασικές θεματικές που υπηρέτησε ο Σπύρος Ασδραχάς, καθώς και οι κύριες ιστοριογραφικές και ευρύτερα πολιτικές παραδοχές που υποστήριξε στο σύνολο του βίου του, με σκοπό αφενός να χαρτογραφηθεί το τοπίο και οι συμβολές του, αφετέρου και προκειμένου να διοργανωθούν ένα ή και περισσότερα μελλοντικά συνέδρια.

2. Η Ευρώπη στο δρόμο της αλληλεγγύης; Προοπτικές για μια αλληλέγγυα συνύπαρξη στην Ευρώπη

(**Εκδήλωση** σε συνεργασία με το Ίδρυμα Rosa Luxembourg - παράρτημα Ελλάδας, και το Ίδρυμα Friedrich Ebert, Αμφιθέατρο του Ινστιτούτου Γκάιτε, 6 Μαρτίου 2018)

Αφορμή για την εκδήλωση-συζήτηση αποτέλεσε η προσπάθεια σχηματισμού κυβέρνησης στη Γερμανία, το θέμα των κυβερνήσεων συνεργασίας γενικότερα, και η ανάγκη για μία Ευρώπη δημοκρατική με περισσότερη αλληλεγγύη μεταξύ των λαών και λιγότερη λιτότητα. Στο πλαίσιο της συζήτησης αναλύθηκαν αφενός τα επίμαχα αιτήματα για ανεκτικότητα και πλουραλισμό που θέτουν στις ευρωπαϊκές κοινωνίες το μεταναστευτικό/προσφυγικό ζήτημα και οι μαζικές αναγκαστικές μετακινήσεις, καθώς, και από την άλλη πλευρά, οι παράγοντες που οδηγούν στην άνοδο της

ακροδεξιάς στην Ευρώπη, και η ανησυχητική εμβέλεια που διαθέτουν οι ρητορικές μισαλλοδοξίας και ο ρατσιστικός Λόγος.

Προγραμματίζονται για μέσα στη χρονιά:

1. Συνέδρια - ημερίδες

(α) Συνέδριο με επίκεντρο τη δυναμική σύγκριση των πολιτειακών συστημάτων και των μοντέλων αντιπροσώπευσης σε Ελλάδα και Κύπρο Λευκωσία (17-18.10.2018)

Στο πλαίσιο της ευρύτερης συνεργασίας των δύο χωρών το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων, η Βουλή των Ελλήνων και η Βουλή των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας θα διοργανώσουν από κοινού ένα συνέδριο, με στόχο να αναδειχθούν οι επιρροές, οι αλληλεπιδράσεις, οι δραστικές διαφορές, αλλά και τα ευρύτερα θεωρητικά ζητήματα για τη δημοκρατία και τη συμμετοχή που θέτουν τα πολιτειακά συστήματα σε Ελλάδα και Κύπρο.

2. Παρουσιάσεις εκδόσεων

- *Συνταγματικά κείμενα της Ηγεμονίας της Σάμου*, πολιτική βιογραφία Θεμιστοκλής Π. Σοφούλης του Ιδρύματος της Βουλής καθώς και των πρακτικών συνεδρίου *Από την αυτονομία στην Ένωση. Η ενσωμάτωση της Σάμου στην Ελλάδα*, και *Σαμιακά έντυπα μονόφυλλα 1832-1915* των Γ.Α.Κ. Σάμου
(**Παρουσίαση εκδόσεων**, Κεντρικό κτίριο ΓΑΚ, 16 Απριλίου 2018)

Το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων σε συνεργασία με τα ΓΑΚ, και τα ΓΑΚ - Αρχεία Νομού Σάμου θα παρουσιάσουν τις παραπάνω εκδόσεις που έχουν άμεση συνάφεια μεταξύ τους ολοκληρώνοντας έναν κύκλο που αφορά την περίοδο της Ηγεμονίας της Επανάστασης τα 1912 και των πρώτων ετών μετά την Ενσωμάτωση.

Στόχος της εκδήλωσης είναι να αναδειχθεί το πλούσιο πραγματολογικό υλικό που βασίζονται οι εκδόσεις, καθώς και ευρύτερα η σημασία και ο ρόλος των αρχειακών συλλογών, κεντρικών και περιφερειακών για την ιστορική έρευνα, και τη δυναμική της εξέλιξη.

IV. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ο βασικός στόχος που έχει θέσει ο Τομέας εκπαιδευτικών προγραμμάτων του Ιδρύματος για το 2018 είναι η εμπέδωση των καινοτομιών και των επιτευγμάτων του 2017 και η συνέχιση και ο εμπλουτισμός του συνόλου των εκπαιδευτικών δράσεων που πραγματοποιούνται τα τελευταία χρόνια.

Μια φιλόδοξη πρωτοβουλία που θα επιχειρηθεί η μελέτη και η δρομολόγησή της μέσα στο 2018 είναι ο σχεδιασμός μιας εκδοτικής σειράς για παιδιά και εφήβους με θέματα σχετικά με τη δημοκρατία, τις αρχές και την αξία της, και η έκδοση (και σε ηλεκτρονική μορφή) ως πρώτου έργου αυτής της σειράς ενός εγχειριδίου του δημοκρατικού πολίτη για εφήβους.

- Εκπαιδευτικές και Ενημερωτικές Επισκέψεις στη Βουλή

Επισκέψεις σχολείων

Επισκέψεις ομάδων ενηλίκων

Επισκέψεις μεμονωμένων επισκεπτών κάθε Κυριακή

Επισκέψεις μεμονωμένων ξένων επισκεπτών τους καλοκαιρινούς μήνες

- Εργαστήρι Δημοκρατίας
- Καλοκαιρινό Εργαστήρι Δημοκρατίας
- Πρόγραμμα φιλοξενίας απομακρυσμένων Γυμνασίων

Κατά το διάστημα Φεβρουαρίου - Μαΐου 2018 θα φιλοξενηθούν περίπου 350 μαθητές και συνοδοί εκπαιδευτικοί από 9 απομακρυσμένα Γυμνάσια της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου.

- Αντισταθείτε!

Τον Μάιο θα ολοκληρωθεί το πρώτο πιλοτικό πρόγραμμα και με βάση την αποτίμησή του θα σχεδιαστεί το νέο πρόγραμμα του σχολικού έτους 2018-2019.

- Μικρά Ιστορικά

Θα αναρτηθεί το δεύτερο τεύχος της σειράς με τίτλο Η Κατοχή, 1941-1944 και προγραμματίζεται ο σχεδιασμός και η ανάρτηση επόμενων τευχών για την ιστορία του φεμινιστικού κινήματος και του Α΄ και Β΄ παγκοσμίου πολέμου.

- Δημοκρατία και Εκπαίδευση

Θα αναρτηθούν νέες ενότητες ψηφιακού υλικού προς χρήση από τους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και θα συνεχιστεί η προσπάθεια της παρουσίασης του προγράμματος σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας.

- Περιοδικά βιωματικά εκπαιδευτικά προγράμματα (στο πλαίσιο των νέων εκθέσεων του 2018)

Θα σχεδιαστούν και θα παρουσιαστούν προγράμματα για τις εκθέσεις για τα 180 χρόνια από την ίδρυση του ΕΚΠΑ, για τη ζωή και το έργο του ποιητή Μανόλη Αναγνωστάκη και για τα Κινήματα ειρήνης στη Νότια Ευρώπη.

- Οι σχολικές γιορτές αλλιώς

Σύμφωνα με τον υπάρχοντα προγραμματισμό θα αρχίσει τους πρώτους μήνες του 2018 να παραδίδεται σταδιακά το παραγόμενο υλικό για τις σχολικές γιορτές και να αναρτάται σταδιακά στην ιστοσελίδα του Ιδρύματος.

- Καλοκαιρινό Εργαστήρι Δημοκρατίας των εκπαιδευτικών

Τον Ιούλιο, μετά από την επιτυχημένη πρώτη οργάνωση του 2017, θα οργανωθεί το δεύτερο Καλοκαιρινό Εργαστήρι των Εκπαιδευτικών, το οποίο θα απευθύνεται εφέτος σε εκπαιδευτικούς και της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Τέλος, το 2018 προγραμματίζεται να ξεκινήσει ο σχεδιασμός μιας εκδοτικής σειράς για παιδιά και εφήβους, με πρώτη επιδίωξη την έκδοση ενός σύντομου και ελκυστικού εγχειριδίου του δημοκρατικού πολίτη για μαθητές γυμνασίου.

V. ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα Βουλή των Εφήβων, ανταποκρινόμενο στις σύγχρονες κοινωνικές συνθήκες και προκλήσεις, αλλάζει φιλοσοφία και δομή, θέτοντας στο επίκεντρο τους εφήβους ως δρώντα υποκείμενα και ενεργά μέλη του κοινωνικού συνόλου. Στοχεύοντας στην ευρύτερη και ουσιαστικότερη συμμετοχή των εφήβων και στην εξοικείωσή τους με δημοκρατικές πρακτικές, η νέα πρόταση της επιστημονικής επιτροπής του προγράμματος Βουλή των Εφήβων περιλαμβάνει λειτουργία του προγράμματος καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, κατά το πρότυπο των προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων για το Λύκειο. Με βασική

προϋπόθεση την ενεργό εμπλοκή εκπαιδευτικών και εφήβων, την ενασχόλησή τους σε βάθος με ζητήματα δημοκρατίας και την άσκησή τους στις πρακτικές της, αλλά και τη δημιουργία δεσμών μεταξύ του σχολείου και της τοπικής κοινωνίας, η νέα Βουλή των Εφήβων φιλοδοξεί να προσφέρει στους μαθητές μια ευκαιρία να βιώσουν τη δημοκρατία στην πράξη μέσα αλλά και έξω από το σχολείο.

(Α) ΚΓ΄ ΣΥΝΟΔΟΣ

Οι δράσεις και αλλαγές που επιχειρήθηκαν κατά τις προηγούμενες Συνόδους της *Βουλής των Εφήβων* και αποτιμώνται θετικά (μονοθεματική διαβούλευση, συνεργασία με ποικίλους φορείς, παρουσία ειδικών, ποικίλα βιωματικά εργαστήρια, πολιτιστικές εκδηλώσεις από μαθητές, διεξαγωγή διαγωνισμών, διεξαγωγή εργασιών σε χώρους εκτός του Κοινοβουλίου, απουσία ΜΜΕ) θα διατηρηθούν και κατά την ΚΓ΄ Σύνοδο 2017-2018.

Κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά, η *Βουλή των Εφήβων* θα ασχοληθεί με το θέμα της διαφορετικότητας στον χώρο του σχολείου (πώς εμφανίζεται και αντιμετωπίζεται το διαφορετικό, πώς αναγνωρίζουμε προκαταλήψεις και στερεοτυπικές αντιλήψεις, τι πρέπει να αλλάξει ατομικά και συλλογικά ώστε το διαφορετικό να γίνεται αποδεκτό, να αφομοιώνεται και να αξιοποιείται προς όφελος της σχολικής κοινότητας κ.λπ.). Αξίζει να σημειωθεί ότι το θέμα συν-διαμορφώθηκε με τη συνδρομή μαθητών-πρώην «εφήβων βουλευτών». Οι θεματικοί άξονες θα περιλαμβάνουν βασικές πτυχές έκφρασης του διαφορετικού στον χώρο του σχολείου, όπως αυτές διαμορφώθηκαν με τη βοήθεια των μαθητών (ενδεικτικά αναφέρονται: καταγωγή και γλώσσα, πολιτισμός, πεποιθήσεις και ιδεολογίες, σχέσεις και σεξουαλικότητα, έκφραση και συναισθήματα, σώμα και εμφάνιση κ.λπ.).

Επίσης γίνονται οι απαραίτητες ενέργειες ώστε, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, από την επόμενη σχολική χρονιά, να υλοποιηθεί νέα πρόταση της επιστημονικής επιτροπής του προγράμματος. Με δεδομένες τις έντονες αλλαγές που βιώνουν οι έφηβοι σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο και λαμβάνοντας υπόψη τους προβληματισμούς και τις ανησυχίες που εκφράζουν στην παρούσα συγκυρία, η νέα πρόταση σηματοδοτεί μια γενικότερη αλλαγή στη φιλοσοφία του προγράμματος, σε μια προσπάθεια εναρμόνισης της

Βουλής των Εφήβων προς τις σύγχρονες απαιτήσεις και ανάγκες. Με έμφαση σε ζητήματα που βρίσκονται στον πυρήνα μιας δημοκρατικά οργανωμένης κοινωνίας [όπως ο διάλογος, ο σεβασμός του άλλου, τα δικαιώματα και η προάσπισή τους, η συμμετοχή και οι δυνατότητες παρέμβασης, η συλλογική δράση, η εξοικείωση με δημοκρατικές πρακτικές, οι δημοκρατικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων, η εκπροσώπηση] και με σημαντικές διαφοροποιήσεις σε οργανωτικό επίπεδο [ένταξη του προγράμματος στη σχολική ζωή καθ' όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους και ανάλογη εμπλοκή εκπαιδευτικών και μαθητών, εργασία σε ομάδες και εισαγωγή στοιχείων εκπροσώπησης, θητεία εκπροσώπων, επιμόρφωση εκπαιδευτικών, συλλογικές δράσεις εντός και εκτός σχολείου, συνεργασίες, διάχυση του προγράμματος και διασύνδεση με τοπικές κοινότητες], η νέα πρόταση θέτει στο επίκεντρο τους εφήβους ως ενεργά μέλη της κοινωνίας, που συμμετέχουν, δρουν και παρεμβαίνουν. Έτσι, η ένταξη της *Βουλής των Εφήβων* στα προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων για το Λύκειο, αναμένεται να οδηγήσει σε ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση των εφήβων σε ζητήματα δημοκρατίας και δικαιωμάτων, σε εξοικείωσή τους με πρακτικές της δημοκρατίας και άρα σε ευρύτερη και ουσιαστικότερη συμμετοχή τους στο κοινωνικό γίνεσθαι, αλλά και σε σύνδεση του σχολείου με την τοπική κοινότητα.

VI. ΕΡΓΑ - ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Το Ίδρυμα μεριμνά, στο μέτρο που αυτό εντάσσεται στους καταστατικούς στόχους και στα ενδιαφέροντα του, για την υποστήριξη της ιστορικής έρευνας –σε συνεργασία με επιστημονικούς/ερευνητικούς φορείς– αλλά και για τη διενέργεια συλλογικών έργων που σκοπεύουν στην καλλιέργεια και ευαισθησία της πολιτικής και κοινωνικής μνήμης στο σήμερα, μέσα από την ανάδειξη και τον αναστοχασμό γύρω από εμβληματικές περιόδους ή ιστορικά φαινόμενα που διατηρούν την επικαιρότητά τους και τη σημασία τους στο παρόν.

(Α) Έργα

1. Η Αθήνα ελεύθερη. 12 Οκτωβρίου 1944

Η Αθήνα Ελεύθερη στο Πάρκο Ελευθερίας

(Κτίριο 6, πρώην ΕΑΤ-ΕΣΑ, Κέντρο Τεχνών Δήμου Αθηναίων στο Πάρκο Ελευθερίας, 1-31 Οκτωβρίου 2018)

Για τρίτη χρονιά το Ίδρυμα της Βουλής, σε συνεργασία με την Περιφέρεια Αττικής, τον Δήμο Αθηναίων, τα Γενικά Αρχεία του Κράτους και την ΕΡΤ θα συμμετέχει στη διοργάνωση και θα υποστηρίξει πολύπλευρα ένα σύνολο δράσεων για την ανάδειξη του αγώνα του ελληνικού λαού ενάντια στον φασισμό/ναζισμό κατά την περίοδο του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου και τη διάχυση της σχετικής με την περίοδο επιστημονικής γνώσης. Με τη συνδρομή φορέων και ομάδων πολιτών θα πραγματοποιηθούν και τη φετινή χρονιά:

- έκθεση για την περίοδο της Κατοχής και εκπαιδευτικά προγράμματα,
- ιστορικοί περίπατοι,
- συναυλίες,
- επιμορφωτικά προγράμματα απευθυνόμενα σε καθηγητές της μέσης εκπαίδευσης
- σειρά ομιλιών-συζητήσεων
- δημιουργία έντυπου, ψηφιακού και διαφημιστικού υλικού προβολής των δράσεων

2. 1821-2021: 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση

Το συνολικό πρόγραμμα δράσεων για τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση, που περιλαμβάνει ερευνητικά έργα, εκδόσεις και συνέδρια, είναι πολύπτυχο και απαιτεί ως εκ τούτου αφενός συστηματικό συντονισμό εκ μέρους του Ιδρύματος, αφετέρου την καθοριστική συνδρομή της ειδικά για το σκοπό αυτό επιφορτισμένης επιστημονικής επιτροπής. Οι βασικοί του άξονες είναι *Ιστορία - Αρχεία - Μνήμη* και το σύνολο έργο εκπονείται σε βάθος τριετίας. Η προετοιμασία των επιμέρους εγχειρημάτων έχει ξεκινήσει σταδιακά από το 2017. Το χρονοδιάγραμμα για το 2018 περιλαμβάνει τις εξής φάσεις:

(2.α). Ερευνητικά προγράμματα

1. Όσον αφορά το έργο *Τόποι μνήμης για την Ελληνική Επανάσταση, 19ος-20ός αιώνας*, (συνεργασία με το Πάντειο Πανεπιστήμιο, ειδικότερα το ΚΕΝΙ, και

επιστημονική υπεύθυνη την καθηγήτρια κ. Κουλούρη) που έχει ξεκινήσει από τα τέλη του 2017, τον Ιούνιο του 2018 αναμένεται να λήξει η πρώτη ερευνητική φάση του προγράμματος η οποία περιλαμβάνει την παράδοση αναλυτικής έκθεσης πεπραγμένων για την πρόοδο του έργου αναφορικά με τη χαρτογράφηση και τεκμηρίωση των μνημείων της Αθήνας. Τον Δεκέμβριο 2018 προβλέπεται να ολοκληρωθεί η δεύτερη φάση (μνημεία Τρίπολης, Πάτρας, Μεσολογγίου). [Βλ. και Απολογισμός 2017].

2. Όσον αφορά το έργο *Αντιπρόσωποι των Εθνοσυνελεύσεων και Βουλευτικό. Βιογραφική τεκμηρίωση*, (συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και τη Βιβλιοθήκη της Βουλής, επιστημονικός υπεύθυνος: κ. Λ. Καλλιβρετάκης) τον Δεκέμβριο 2018 αναμένεται να παραδοθεί το αποδελτιωμένο υλικό σε ψηφιακή μορφή. [Βλ. και Απολογισμός 2017].
3. Σχετικά με το έργο *"Αυστριακή ναυτιλιακή πολιτική κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης."*, με επιστημονική υπεύθυνη την ομότιμη καθηγήτρια Όλγα Κατσιαρδή-Hering, αυτό βρίσκεται στο στάδιο της ψηφιοποίησης του συμπληρωματικού αρχειακού υλικού, παράλληλα της μεταγραφής και ταξινόμησης του, προκειμένου στον επόμενο χρόνο να αποτελέσει το υλικό πάνω στο οποίο θα βασιστεί η μονογραφία η σχετική με την αυστριακή ναυτιλιακή πολιτική πριν και μετά τον Αγώνα. [βλ. Απολογισμός 2017].
4. Το ερευνητικό έργο *Οθωμανικά τεκμήρια για την Ελληνική Επανάσταση* με επιστημονικό υπεύθυνο τον Παρασκευά Κονόρτα, αναπληρωτή καθηγητή στο Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, έργο το οποίο θα εκπονηθεί σε βάθος τριετίας και περιλαμβάνει αφενός έρευνα, επεξεργασία, μεταγραφή και πλαισίωση αρχειακού, οθωμανικού υλικού που φυλάσσεται σε βουλγαρικά αρχεία, αφετέρου συγγραφή μελετών σχετικών με τα τεκμήρια και ενταγμένων στην οθωμανική οπτική της Επανάστασης. [βλ. και Απολογισμός 2017].

(2.β.) Εκδόσεις

Προς τα τέλη του 2018, έχει προγραμματιστεί να εκδοθούν τα εξής έργα:

1. Κείμενα Μνήμης

Διευθυντής σειράς: Παντελής Μπουκάλας

Διορθωτής-επιμελητής: Στρατής Μπουρνάζος

Πρόκειται για έκδοση απομνημονευμάτων/ημερολογίων και ιστοριογραφικών κειμένων του 19ου κυρίως αιώνα, που μέχρι σήμερα έχουν κυκλοφορήσει σε ατελή μορφή.

- Αρτέμιος Μ. Μίχος, *Απομνημονεύματα της Δευτέρας Πολιορκίας του Μεσολογγίου (1825-1826)* [αρχική έκδοση 1883]. Εισαγωγή: Μαρία Ευθυμίου, καθηγήτρια, ΕΚΠΑ. Έκδοση και σχολιασμός νεοευρεθέντος χειρογράφου: Βαγγέλης Σαράφης. Πρόκειται για την έκδοση του κειμένου του Α. Μίχου από την έκδοση του Αραβαντινού, εμπλουτισμένο με γλωσσάρι, σημειώσεις και ευρετήριο, όπου θα επισημαίνονται οι διαφορές των δύο κειμένων.
- Χριστόφορος Περραιβός, *Απομνημονεύματα πολεμικά*, 2 τ., [αρχική έκδοση 1836]. Εισαγωγή: Στέφανος Παπαγεωργίου, καθηγητής, Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Οι τόμοι βρίσκονται σε στάδιο επιμέλειας.

2. Ανθολόγιο κλέφτικων τραγουδιών

Επιστημονικός υπεύθυνος: Παντελής Μπουκάλας

Εισαγωγή επιμέλεια: Αλέξης Πολίτης

Έκδοση με υπάρχουσες μεταφράσεις κλέφτικων τραγουδιών στην αγγλική, γαλλική, γερμανική, ιταλική και ρωσική γλώσσα, το οποίο θα προσφέρεται ως δώρο από τη Βουλή στους ξένους επισκέπτες της. Πρόκειται για μεταφράσεις του 19ου αιώνα από κορυφαίους ελληνιστές ή φιλέλληνες (Φωριέλ, Γκαίτε, Μύλλερ, Τομμαζέο, Ευλάμπιος). Η έκδοση βρίσκεται στο στάδιο της συλλογής του υλικού.

(2.γ.) Συνέδρια - Εκδηλώσεις

Βάσει του αρχικού προγραμματισμού, εντός του 2018 (Νοέμβριος) προβλέπεται να

διοργανωθεί συνέδριο με θέμα:

1. Το απομνημόνευμα ως ιστορική πηγή και οι χρήσεις του. Το συνέδριο πρόκειται να διαρθρωθεί σε δύο βασικούς άξονες, έναν ειδικό και έναν ευρύτερο, θεωρητικό. Πιο συγκεκριμένα: (α) θα αναλυθούν και θα συζητηθούν διαλογικά οι περιπτώσεις απομνημονευμάτων από αγωνιστές, Φιλέλληνες κ.ά., που έχουμε δρομολογήσει να εκδώσουμε στο πλαίσιο των επετειακών δράσεων και (β) θα συζητηθεί η χρήση και αξία του απομνημονεύματος ως ιστορικής πηγής. Ενδεχομένως να οργανωθούν και στρογγυλά τραπέζια με ειδικές θεματικές όπως «Απομνημόνευμα και λογοτεχνία». Θα ζητηθεί καταρχάς η συνδρομή των ερευνητών που έχουν συνεισφέρει στα *Κείμενα Μνήμης*, αλλά θα επιδιωχθεί να υπάρξει ευρύτερη και ποικίλων ερευνητικών ενδιαφερόντων συμμετοχή.
2. Παρουσίαση του προγράμματος 1821-2021: 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση
(15η Διεθνής Έκθεση Βιβλίου Θεσσαλονίκης, 3-6 Μαΐου 2018)
Μολονότι δεν είχε προβλεφθεί στον αρχικό προγραμματισμό, για τις ανάγκες της προβολής του εκτεταμένου και αξιόλογου έργου που έχει αναλάβει το Ίδρυμα, στο πλαίσιο κατ' αρχήν του προγράμματος 1821 αλλά όχι μόνο, αποφασίστηκε να παρουσιαστεί η πολύπτυχη αυτή δράση στη Διεθνή Έκθεση Βιβλίου Θεσσαλονίκης. Η συμμετοχή θα περιλαμβάνει: (1) ένα στρογγυλό τραπέζι όπου θα παρουσιαστεί συνοπτικά το πρόγραμμα και η σύλληψή του, ενώ θα συζητηθεί και η επετειακή συνθήκη στο πλαίσιο των θεσμικών αλλά και κοινωνικών πολιτικών μνήμης/λήθης με άξονα το ιδρυτικό αυτό μείζον ελληνικό/διεθνές συμβάν , καθώς, (2) και την έκδοση ενός ενημερωτικού φυλλαδίου, στο οποίο καταγράφεται συνοπτικά το συνολικό πρόγραμμα επετειακών δράσεων μαζί με την ήδη διαθέσιμη εκδοτική σοδειά του Ιδρύματος που ανήκει στην ίδια, ευρύτερη θεματική.

3. Μουσείο Δημοκρατίας

Το Ίδρυμα ανταποκρινόμενο αφενός στη συζήτηση που πραγματοποιήθηκε στη Διάσκεψη των Προέδρων με θέμα την υπόδειξη ίδρυσης ενός Μουσείου Δημοκρατίας από τη Βουλή των Ελλήνων (28.9.2107), αφετέρου στους καταστατικούς του στόχους εντός των οποίων αναγράφεται και η δυνατότητα ανάληψης και εκπόνησης ενός τέτοιου προγράμματος (Οργανισμός, άρθρο 2) ξεκίνησε να διερευνά την προοπτική αυτή, με τη συνδρομή του Προέδρου του Ιδρύματος και της Εκτελεστικής Επιτροπής.

(B) Ερευνητικά προγράμματα

Ερευνητικά προγράμματα σε εξέλιξη:

1. Πρόσφυγες: Η υποδοχή τους στην Ελλάδα (1821-1989). Έρευνα - τεκμηρίωση - διάχυση

[Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων, Κέντρο Έρευνας Νεότερης Ιστορίας (ΚΕΝΙ) του Παντείου Πανεπιστημίου, Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών].

Το πρόγραμμα αφορά στην εξέταση της υποδοχής των προσφύγων στον ελληνικό χώρο από την ίδρυση του ελληνικού κράτους ως τη σύγχρονη εποχή, καθώς και την πρόσληψή τους από τον πληθυσμό του νέου τόπου εγκατάστασης [βλ. Απολογισμός 2017]. Στόχος είναι η δημιουργία τεκμηριωτικού, ψηφιακού υλικού που θα αποτελέσει δεξαμενή πληροφοριών για ιστορικές μελέτες και εκπαιδευτικές δράσεις. Θα είναι προσβάσιμο μέσω του ιστοχώρου του Ιδρύματος και θα υπάρχει η δυνατότητα ανανέωσής του με νέα δεδομένα. Το ερευνητικό πρόγραμμα έχει συνολική διάρκεια 12 μήνες και χωρίζεται σε δύο φάσεις. Το 2018 δρομολογείται η β' φάση και τελική φάση του έργου που περιλαμβάνει την επεξεργασία του υλικού τεκμηρίωσης και την οριστική διαμόρφωση του διαδραστικού θεματικού ηλεκτρονικού αποθετηρίου.

2. Ιστορικό Λεξικό Ελληνικών Κοινοβουλευτικών Κομμάτων (1844-1967)

(Ίδρυμα της Βουλής, Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών)

Το έργο υλοποιείται με τη συνεργασία του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και ειδικότερα της επιστημονικής επιτροπής (στην οποία μετέχει το Ίδρυμα με δύο μέλη) που έχει επιφορτιστεί για τον συντονισμό και την εποπτεία του εγχειρήματος. Η επιστημονική επιτροπή [βλ. Απολογισμός 2017] θα αναθέσει σε ιστορικούς και νέους επιστήμονες τη συγγραφή των περίπου 150 λημμάτων, με στόχο την όσο το δυνατόν πληρέστερη και έγκυρη παρουσίαση της ιστορίας του κάθε κομματικού σχηματισμού/συνασπισμού. Στόχος του έργου είναι το ιστορικό αυτό λεξικό να καλύψει ένα μεγάλο κενό που υπάρχει σήμερα σχετικά με την κοινοβουλευτική ιστορία της χώρας και εκτιμάται ότι θα αποτελέσει ένα συλλογικό, υψηλής ποιότητας, πόνημα αναφοράς για τα επόμενα χρόνια, τόσο για την επιστημονική κοινότητα όσο και για όλους τους πολίτες. Το αποτέλεσμα του έργου –τα λήμματα των κοινοβουλευτικών κομμάτων 1844-1967– θα συγκροτήσουν έναν τόμο, που θα αποτελέσει συν-έκδοση των δύο φορέων (Ίδρυματος της Βουλής και του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών). Το ερευνητικό πρόγραμμα έχει συνολική διάρκεια 16 μήνες και έχει ξεκινήσει η σταδιακή προετοιμασία της ερευνητικής υποδομής.

VII. ΠΑΡΚΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΥΜΦΙΛΙΩΣΗΣ

Ο στόχοι του ΠΕΣ για το 2018 προκειμένου να αποκτήσει μεγαλύτερη επισκεψιμότητα και αναγνωρισιμότητα από την μια πλευρά και καλύτερη σύνδεση με τους υπόλοιπους, διαφορετικούς τομείς του Ιδρύματος από την άλλη προσανατολίζονται προς τρεις κατευθύνσεις: 1) Το ΠΕΣ να συνεχίσει να δρομολογεί μια σειρά από δράσεις –σεμινάρια, ημερίδες, ξεναγήσεις, συναντήσεις με άξονα το οικολογικό κεφάλαιο κ.λ.π.– που είχαν αποτιμηθεί θετικά και έχουν δημιουργικό χαρακτήρα, β) την ίδια στιγμή να ενισχυθούν οι δράσεις αυτές με άλλες, μεταξύ αυτών δύο σημαντικών εκδηλώσεων/συνεδρίων που θα φιλοξενηθούν στους χώρους του, θα διοργανωθούν με τη συνδρομή του Ιδρύματος και συγκεντρώσουν το ενδιαφέρον επιστημόνων και ερευνητών από όλη την Ελλάδα και ενδεχομένως και το εξωτερικό, γ) η ενίσχυση και συστηματοποίηση της επικοινωνίας και προβολής της σημασίας του Πάρκου τόσο από ιστορική/πολιτική και κοινωνική σκοπιά όσο και από

περιβαλλοντολογική.

Πιο συγκεκριμένα:

A) Το ΠΕΣ θα συνεχίσει να φιλοξενεί τις εξής επιτυχημένες δράσεις:

- Τη διοργάνωση στις 19-21 Μαΐου επιστημονικού σεμιναρίου και διημερίδας από προπτυχιακούς φοιτητές και καθηγητές του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Η εκδήλωση θα αξιοποιήσει με τον καλύτερο και αποδοτικότερο τρόπο το διεπιστημονικό διδακτικό/ερευνητικό δυναμικό του Πανεπιστημίου, θα είναι ανοιχτή στο κοινό και θα συνδυαστεί με κοντινές εκδρομές, περιπάτους, προβολή ταινίας και άλλες δράσεις.
- Την ανάδειξη της ερευνητικής δουλειάς της ομάδας προφορικής ιστορίας Καστοριάς με πραγματοποίηση εκδήλωσης ή εκδηλώσεων σχετικά με την ιστορία της δεκαετίας του 40 ή την ιστορία της Καστοριάς ή του Νεστορίου. Η ομάδα προφορικής ιστορίας συστάθηκε ύστερα από το εκπαιδευτικό σεμινάριο που έγινε στο ΠΕΣ τον Οκτώβριο του 2015. Στις εκδηλώσεις θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα από τις συνεντεύξεις που έγιναν, θα ακουστούν (ή θα προβληθούν αν είναι βιντεοσκοπημένα) αποσπάσματα από τις συνεντεύξεις και θα γίνει συζήτηση σχετικά με την προφορική ιστορία και την αξία της. Επιπλέον, στόχος του ΠΕΣ είναι αν συνεχιστούν τα σεμινάρια προφορικής ιστορίας προκειμένου να επιτευχθεί η εξοικείωση κατοίκων της περιοχής Καστοριάς που θέλουν να κάνουν συνεντεύξεις με τα εργαλεία και τις τεχνικές και τη μεθοδολογία της προφορικής ιστορίας και να υπάρξει η δυνατότητα πιο συστηματικής σύνδεσης με τους ομίλους/εταιρείες προφορικής ιστορίας που έχουν τη βάση στην Αθήνα, αλλά οι εθνογραφικές/ιστορικές δουλειές και ανησυχίες των μελών τους εξαπλώνονται στο σύνολο της χώρας.
- Το τετραήμερο «θερινό πανεπιστήμιο» στις αρχές Ιουλίου σε συνεργασία με το ΚΠΕ Καστοριάς και το δίκτυο εκπαιδευτικών της Θεσσαλονίκης «Κλικ Προστάτευσέ το». Στο τετραήμερο εκτός από την ιστορική ξενάγηση σχεδιάζεται να ενταχθούν στο πρόγραμμα ομιλίες, προβολές ταινιών, συζητήσεις, περίπατοι και βιωματικά εργαστήρια σε σχέση με τη φύση και την ιστορία.

- Το σεμινάριο ιστορικής και περιβαλλοντικής επιμόρφωσης (με συζητήσεις, περιπάτους και εργαστήρια) απευθυνόμενο σε εκπαιδευτικούς σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Χαλκιδικής.
- Τον Αγώνα ανώμαλου δρόμου 10 χιλιομέτρων με τερματισμό το Πάρκο Εθνικής Συμφιλίωσης οργανωμένος από τον ΣΕΓΑΣ.
- *Τις κάθε είδους ξεναγήσεις:*
Στόχος είναι αφενός να συνεχιστούν οι προγραμματισμένες ξεναγήσεις κάθε Σάββατο, Κυριακή και αργίες, καθώς και έκτακτες ξεναγήσεις σε άλλες μέρες και ώρες ύστερα από συνεννόηση με σχολεία, συλλόγους ή και μεμονωμένες παρέες. Η ξεναγήση βασίζεται στις φωτογραφίες που υπάρχουν στις εκθέσεις του ΠΕΣ, διαρκεί περίπου 3 ώρες μαζί με προβολή δύο σύντομων ντοκιμαντέρ, συζήτηση και περίπατο στο δάσος. Αφετέρου να πραγματοποιηθούν, ύστερα από συνεννόηση οι επισκέψεις σχολείων και άλλων φορέων, καθώς και πολιτιστικών συλλόγων.

B) Το ΠΕΣ με τη συνδρομή του Ιδρύματος αλλά και τη συνεργασία άλλων επιστημονικών φορέων να προετοιμάσει και να δρομολογήσει τις εξής δράσεις:

Πρόταση για ανέγερση μνημείου

Πρόταση για την ανέγερση ενός μνημείου για τους νεκρούς όλων των πλευρών του εμφυλίου, ένα μνημείο για όλους τους Έλληνες που σκοτώθηκαν ή τραυματίστηκαν (σωματικά ή ψυχικά) εξαιτίας της εμφύλιας σύγκρουσης. Προτείνεται να γίνει δημόσια και ανοιχτή πρόσκληση ενδιαφέροντος σε καλλιτέχνες οι οποίοι θα παρουσιάσουν τις ιδέες τους. Ένα τέτοιο μνημείο θα ωφελήσει πολλαπλά το Πάρκο τόσο κατά το στάδιο της προετοιμασίας όσο και στη φάση ολοκλήρωσης του έργου, καθώς θα συμβάλει θετικά στην αύξηση της επισκεψιμότητας και της διάχυσης της ιδιαίτερης ταυτότητάς του.

Εκδηλώσεις - σεμινάρια - συνέδριο

1. Προτείνεται η διεξαγωγή συνεδρίου με θέμα, *Η δημοκρατία και η ψηφιακή εποχή.*

(Ημερίδα, ΠΕΣ φθινόπωρο 2018)

Το Ίδρυμα παρακολουθώντας στενά τις σύγχρονες εξελίξεις, και έχοντας ταυτόχρονα ως πάγιο στόχο του να προσελκύει το νεανικό κοινό, έχει σκοπό να διοργανώσει ημερίδα με προσκεκλημένους ομιλητές, ειδικούς στη σύγχρονη και προκλητική αυτή θεματική, τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό. Στην ημερίδα θα αναλυθούν ζητήματα που αφορούν ευρύτερα στην επίδραση των νέων τεχνολογιών και της αυτοματοποίησης στη λειτουργία της δημοκρατίας. Παράλληλα θα συζητηθούν θέματα που αφορούν στις ευκαιρίες και τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών σε πτυχές της επιστήμης και των εφαρμογών στην καθημερινότητα των πολιτών, το όραμα την ψηφιακή εποχή και πώς αυτό επηρεάζει τη δημοκρατία.

- Ημερίδα με θέμα «Οι διανοούμενοι στον εμφύλιο». Αυτή η εκδήλωση θα μπορούσε να γίνει σε συνεργασία με το ίδρυμα Κόκκαλη.
- Εκδήλωση με θέμα τη μεγάλη μάχη του Γράμμου (καλοκαίρι 1948) με αφορμή την συμπλήρωση 70 χρόνων.
- Επιστημονικό συνέδριο σχετικά με τη Δημόσια Ιστορία σε συνεργασία με το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Επιστημονικό συνέδριο ή ημερίδα με θέμα τις σχέσεις δημοκρατίας και οικολογίας στη σύγχρονη, παγκοσμιοποιημένη εποχή.

Γ) Πρόταση για επικοινωνιακή προώθηση του ΠΕΣ από το Κανάλι της Βουλής

Πολλοί επισκέπτες του ΠΕΣ επισημαίνουν την έλλειψη ενημέρωσης του κόσμου σχετικά με τη λειτουργία του. Προτείνεται συνεργασία με το κανάλι της Βουλής για τη δημιουργία αφενός ενός μικρού βίντεο για το Πάρκο Εθνικής Συμφιλίωσης το οποίο θα προβάλλεται από το κανάλι της Βουλής ή ενδεχομένως και από άλλα κρατικά κανάλια, αφετέρου μικρών σποτ που στόχο θα έχουν την διάχυση των πολλαπλών δραστηριοτήτων του ΠΕΣ καθώς και της σημασίας του φυσικού/οικολογικού κεφαλαίου που το περιβάλλει. Καλό θα ήταν συμπληρωματικά να διαμορφωθεί ένα ενημερωτικό φυλλάδιο το οποίο να μπορεί να μοιράζεται και από την Αθήνα, με αφορμή τις εκδηλώσεις του Ιδρύματος.

VIII. ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

(α) Αναδιοργάνωση/επανασχεδίαση/ενοποίηση ιστοχώρου Ιδρύματος της Βουλής και ιστοχώρου Βουλή των εφήβων.

Η υφιστάμενη ιστοσελίδα, υλοποιημένη το 2008, δεν μπορεί πλέον να ανταπεξέλθει επαρκώς στις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες του Ιδρύματος της Βουλής. Παρά τον συνεχή εμπλουτισμό της ιστοσελίδας με υλικό που παρουσιάζει τη δράση μας, η σημαντική αύξηση των χρηστών, σε συνδυασμό με νέες λειτουργικότητες, καθιστούν απαραίτητη την επανασχεδίαση και ανανέωσή του ψηφιακού μας χώρου.

Στόχος μας λοιπόν είναι η δημιουργία ενός συστήματος με δομή, λειτουργικότητα και μοντέρνα αισθητική, δεδομένα ικανά και επαρκή που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες μας, αλλά και το πνεύμα της εποχής, ενώ ταυτόχρονα, αξιοποιώντας τις νέες τεχνολογίες, να μας προμηθεύσουν με έναν ιστοχώρο φιλικό, ελκυστικό για τον χρήστη, αντιπροσωπευτικό του Ιδρύματος και των πολλαπλών δράσεων του. προς τους χρήστες. Προσφέροντας μια δυναμική πλοήγηση, ο χρήστης μέσω της νέας ιστοσελίδας μας, θα μπορεί να ενημερώνεται και να κατανοεί σε βάθος τις έννοιες του Κοινοβουλευτισμού και της Δημοκρατίας, αλλά και να συμμετέχει ενεργά μέσω των διαδραστικών εφαρμογών.

(β) Ψηφιακές εκθέσεις

Ψηφιακή παρουσίαση στην ιστοσελίδα του Ιδρύματος, επιμέλεια και ψηφιακός σχεδιασμός των εκθέσεων που έχουν ήδη παρουσιαστεί από το Ίδρυμα, ή προγραμματίζονται να παρουσιαστούν εντός του 2018.

Παρουσιάζονται ήδη στο κοινό και θα αναρτηθούν ψηφιακά οι εξής:

- «Το θέμα είναι τώρα τι λές». *Η ζωή και το έργο του ποιητή Μανόλη Αναγνωστάκη.*

- *180 Χρόνια Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, ο θεσμός – οι άνθρωποι, (ελληνικά και αγγλικά)*
- *Η μακρά πορεία της Δωδεκανήσου προς την Ενσωμάτωση (αγγλικά)*

Προγραμματίζονται να παρουσιαστούν στο κοινό και να αναρτηθούν στη συνέχεια ψηφιακά οι εξής:

- *Η διαμαρτυρία ως δημοκρατική πρακτική: κινήματα ειρήνης στην Νότια Ευρώπη, 1974-1990 (εκθεσιακός χώρος Ιδρύματος, Βασιλίσσης Σοφίας 11, φθινόπωρο 2018).*

Από το αρχείο παλαιότερων εκθέσεων του Ιδρύματος επίσης θα αναρτηθούν ψηφιακά:

- *«Δρόμοι επιβίωσης» –σε συνεργασία με την Ένωση Φωτορεπόρτερ Ελλάδα*
- *Βία κατά των εκπροσώπων του λαού: 50 χρόνια από τη δολοφονία του Γρηγόρη Λαμπράκη*

(γ) Ψηφιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού

- Επεξεργασία και ψηφιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού προγράμματος *Δημοκρατία και Εκπαίδευση.*
- Επεξεργασία και ψηφιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού προγράμματος *Μικρά Ιστορικά.*

ΙΧ. ΠΡΟΒΟΛΗ - ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Το 2018 στόχος για το Γραφείο Τύπου είναι να συνεχίσει να λειτουργεί με τον αποτελεσματικό και συστηματικό τρόπο που συγκροτήθηκε από το δεύτερο μισό του 2017 κι έπειτα, καθώς και να θέσει νέους στρατηγικούς σκοπούς για την επίτευξη καλύτερης επικοινωνίας και προβολής των δράσεων του Ιδρύματος και διάχυσης

τους σε ένα ευρύτερο και ποικίλο κοινό.

Επιχειρώντας να αναβαθμίσουμε τη μονόδρομη επικοινωνία του Γραφείου Τύπου και να προχωρήσουμε σε μία αμφίδρομη σχέση με τα μέσα αλλά και γενικότερα με το κοινό, κρίνεται απαραίτητη η προετοιμασία μίας ολοκληρωμένης καμπάνιας προβολής, η οποία θα έχει πρωταρχικό σκοπό να συστήσουμε το Ίδρυμα και τις δραστηριότητες του τόσο στο κοινό της Αθήνας όσο και στην περιφέρεια. Μέσα από τα νέα εργαλεία της ψηφιακής επικοινωνίας, διατηρώντας, παράλληλα, τις αναγνωρισμένες πρακτικές των εντύπων και της διαπροσωπικής επικοινωνίας και εμπλουτίζοντας το σύνολο του ενημερωτικού υλικού μας με ελκυστικό περιεχόμενο, στοχεύουμε στο να χτίσουμε την ταυτότητα μας και να την καταστήσουμε οικεία και αναγνωρίσιμη σε, όσο το δυνατόν, μεγαλύτερο ακροατήριο.

Παράλληλα, θα συνεχιστεί η συμμετοχή του Ιδρύματος σε συλλογικές διοργανώσεις (π.χ. Διεθνής Έκθεση Βιβλίου Θεσσαλονίκης) και θα επιχειρηθεί η διεύρυνση των συνεργασιών μας με άλλους φορείς. Αρωγός στην νέα αυτή στρατηγική επικοινωνία θα είναι το Κανάλι της Βουλής, το οποίο μέσα από την αναμετάδοση (ή και τη ζωντανή μετάδοση) των εκδηλώσεων μας, τη συχνή κυκλοφορία των ενημερωτικών σποτ, καθώς και τη συμμετοχή των μελών των επιστημονικών μας επιτροπών τις εκπομπές Λόγου και ευρύτερα σε πολιτιστικές εκπομπές μπορεί να προβάλλει με συστηματικό τρόπο την παρουσία και το έργο του Ιδρύματος.

X. ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ- ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

(A) Εκθέσεις βιβλίου

1. 15η Διεθνής Έκθεση Βιβλίου Θεσσαλονίκης, (3-6 Μαΐου 2018)

Στόχος είναι η φετινή παρουσία μας να συμπεριλάβει και να προβάλλει, όχι μόνο την εκδοτική, αλλά και τη συνολική δραστηριότητα του Ιδρύματος. Προς την κατεύθυνση αυτή και με βάση τη κεντρική θεματική της έκθεσης –*η Δημοκρατία τον 21ο αιώνα*– αλλά και συμπληρωματικούς άξονες όπως αυτός του προσφυγικού/μεταναστευτικού ζητήματος, θα έχουμε εκτός από το περίπτερο μας όπου θα προσφέρονται όλες οι εκδόσεις μας, τις ακόλουθες δράσεις:

- Με αφορμή την πολιτική βιογραφία του Ηλία Ηλιού που συνέγραψε για λογαριασμό του Ιδρύματος, ο Ηλίας Νικολακόπουλος, θα πραγματοποιηθεί εκδήλωση με θέμα *Η Αριστερά στη Θεσσαλονίκη προδικτατορικά*.
- Παρουσίαση της έκθεσης *Δρόμοι Επιβίωσης* και του αντίστοιχου εκπαιδευτικού βιωματικού προγράμματος *Δρόμοι Επιβίωσης: το προσφυγικό ζήτημα*.
- Εκδήλωση στην οποία αφενός θα παρουσιαστεί συνοπτικά το έργο του Ιδρύματος *1821-2021, Διακόσια χρόνια από την ελληνική Επανάσταση* αφετέρου θα φιλοξενηθεί συζήτηση με άξονα την επετειακή συνθήκη των 200 χρόνων καθώς και τις πολιτικές μνήμης/λήθης που διαμορφώθηκαν δυναμικά, στη μεγάλη διάρκεια, σε σχέση με το ιστορικό αυτό μείζον συμβάν του 1821.
- Εκπαιδευτικό πρόγραμμα *Εργαστήρι Δημοκρατίας*.

Παράλληλα, και λόγω του αφιερώματος της έκθεσης στη γαλλοφωνία το Ίδρυμα της Βουλής θα προχωρήσει στη δημιουργία ειδικού φακέλου προβολής στη γαλλική γλώσσα, ο οποίος και θα συμπεριλαμβάνει:

α) τις εκδόσεις *La voix de poètes. C.P.Kavafis, G. Seferis* (Η φωνή των ποιητών: Κωνσταντίνος Καβάφης- Γιώργος Σεφέρης), *L'oraison funèbre de Périclès* (Περικλέους Επιτάφιος),

β) ενημερωτικό φυλλάδιο του Ιδρύματος μεταφρασμένο στα γαλλικά,

γ) ειδικό φυλλάδιο αφιερωμένο στο έργο *1821-2021. Διακόσια χρόνια από την ελληνική Επανάσταση*.

Θα διανέμεται επιλεγμένα κυρίως στους Γάλλους επισκέπτες και εκπροσώπους γαλλικών εκδοτικών οίκων, με στόχο την ενδεχόμενη μελλοντική συνεργασία.

2. 47ο Φεστιβάλ Βιβλίου

(Στους υπαίθριους χώρους του Ζαπτείου, Σεπτέμβριος 2018)

Το Ίδρυμα της Βουλής θα συμμετάσχει με ειδικά διαμορφωμένο περίπτερο του στο 46^ο Φεστιβάλ Βιβλίου που διοργανώνει ο Σύνδεσμος Εκδοτών Βιβλίου (Σ.ΕΚ.Β.), υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, του Δήμου Αθηναίων και του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού και με την υποστήριξη του Οργανισμού Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας του Δήμου Αθηναίων (Ο.Π.Α.Ν.Δ.Α.). Το Ίδρυμα σύμφωνα, με τη θεματική που θα επιλεγεί από τους διοργανωτές, προγραμματίζει να συμμετέχει στις παράλληλες εκδηλώσεις με παρουσιάσεις βιβλίων και άλλα δρώμενα στο χώρο του περιπτέρου του.

(B) Spoudase Festival

(Φεστιβάλ Σπουδών, Τεχνόπολη, Δήμος Αθηναίων, 19-20 Μαΐου 2018)

Το Ίδρυμα της Βουλής συμμετέχει για πρώτη φορά φέτος στο μεγάλο Φεστιβάλ Σπουδών. Θα δοθεί η δυνατότητα σε χιλιάδες επισκέπτες να γνωρίσουν κυρίως τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες του θεσμού (αλλά και όλες τις υπόλοιπες), να ενημερωθούν διά ζώσης από τους συνεργάτες του και, παράλληλα, να συμμετάσχουν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα *Εργαστήρι Δημοκρατίας* για μεγάλους. Οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες που θα πάρουν μέρος θα κληθούν να μπουν στη θέση των χιλιάδων μαθητών και μαθητριών που, τα τελευταία χρόνια, παρακολούθησαν τα προγράμματα και προβληματίστηκαν πάνω στις αρχές και τις αξίες της δημοκρατίας. Σκοπός της παρουσίας του Ιδρύματος στο Φεστιβάλ είναι η ενδυνάμωση και η διεύρυνση της δυναμικής επαφής που διατηρεί τόσα χρόνια το Ίδρυμα με την εκπαιδευτική κοινότητα και τους μαθητές.

(Γ) Πολιτιστικό Δίκτυο του Δήμου Αθηναίων (ATHENSCULTURENET)

Στο πλαίσιο της συνεργασίας με το πολιτιστικό δίκτυο Athens Culture Net, στο οποίο μετέχουν οι σημαντικότεροι πολιτιστικοί φορείς της πρωτεύουσας, θα πραγματοποιηθούν εντός του 2018 οι ακόλουθες συν-διοργανώσεις:

- Παρουσιάσεις δράσεων του Ιδρύματος στα 7 δημοτικά διαμερίσματα της πόλης. Η πρώτη δράση, η οποία έχει ήδη ξεκινήσει, αφορά στην παρουσίαση

της ιστορίας του φεμινιστικού κινήματος με αφορμή την έκθεση του Ιδρύματος της Βουλής *Ο Φεμινισμός στα Χρόνια της Μεταπολίτευσης*.

- Συμμετοχή, μέσω του Δικτύου στην διεθνή διοργάνωση *Αθήνα 2018, Παγκόσμια Πρωτεύουσα Βιβλίου*. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται η ημέρα δράσεων σε συνεργασία με το Ιστορικό Αρχείο του Πανεπιστημίου Αθηνών *Μια πόλη μέσα στην πόλη* (βλ. εκθέσεις)
- Προβολή του Ιδρύματος και επιλεγμένων δράσεων του στο εξαμηνιαίο έντυπο του Δικτύου
- Προβολή των αθηναϊκών δράσεων (εκθέσεων, ξεναγήσεων κ.λπ.) στην πλατφόρμα του Δικτύου στο Διαδίκτυο (βλ. www.athensculturenet.gr).